

ته حسین ئیبر اهیم دوّسکی

كتيب: تەوحىدنامە.

نڤيسەر: تەحسىن دۆسكى.

چاپ: چاپا ئێکێ ۱٤٣٧ مشهختی ۲۰۱۵ زايينی

چاپخانه: هاوار - دهۆک

هژمارا سپارتنی ل پهرتووکخانهیا بهدرخانییان: (۲۱۹۹)

بەرگ: فەرسەت زوبير

تهوحيدنامه

یان (٤٥) حهدیس د تهوحیدا خودی دا

تەحسىن ئىبراھىم دۆسكى

بِشْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَانِ ٱلرَّحِيمِ

حهمد و سوپاسی بو خودی بن، خودایی عهرد و عمسمانان، و صهلات و سهلام ل پیغهمبهری وی بن، و ل هه قال و مالبات و دویکه فتییین وی.

کو مروّقی باوهری همبت کو خودایی عالممی (ئمللاه) د ذاتی خوّدا، و خوداینی و ناق و سالوّخهتن خوّدا، ئیّکی ب تنیّیه، ییّ بیّ شریک و همقاله، و ییّ بیّ همقکویش و وهکههقه، ئمقهیه (تموحید)، و ئمق تموحیدهیه ستوینا ئیّکی ژ ستوینین باوهرییی د ئیسلامی دا، و مروّق ژ موسلمانان نائیته هژمارتن ئمگهر ب دلی باوهرییی نمئینت و ب ده قی ئعترافی نمکهت کو: خودی د ربووبییمت و ئولووهییمت و ناق و سالوّخهتین خوّدا، یمی بیی شریک و هکههقه.

و ژبلی کو ئه ته ته ته وحیده باوه ربیه که د دلی دا و ئعترافه که ب ئه زمانی دئیته گوتن، وی هنده ک پیت قیبین خو هه نه د ژبانا مروقی یا روزانه ژی دا به رچاف دبت، ئه وی باوه ری ب ته وحیدا خودی هه بت دقیت ژبانا وی وه کی ژبانا وی که سی نه بت یی باوه ری ب ته وحیدی نه هه ی، ته وحید ژبانا مروقی هه میبی دگوه و ربین نه باوه ربین دلی، هزر و بیرین عه قلی، کار و کریارین ئه ندامین له شی، و ئه خلاق و ره فتارین سلووکی ژی..

و هندهک بیر و بۆچوون و گۆتن و کریار و رەفتار هەنە دژی ڤێ تەوحیدێ، و دبنه ئەگەر کو تەوحید ل نک خودانی ئێکجار نەمینت، یان شێلی ببت، و حەتا مرۆڤێ موسلمان ل ڤێ چەندێ یـێ ئاگەھدار بـت، و بـاوەرییـا خێ ب تمـامی بپاریزت، دقیّت ئهو بزانت پیتقیین تهوحیدی چنه، و پیشکینین وی ژی ههر وهسا.. و نه گهر ئهم حهدیسین پیغهمبهری -سلاف لی بن- بخوینین، و هزرا خو تیدا بکهین دی بینین وی گرنگییه کا مهزن دایه قی چهندی، و صهحابییین خو ب دورستی ل سهر تهوحیدی پهروهرده کرینه، و ریّک ل بهر وان روهن و ناشکهرا کرییه، و صهحابی ژ بلی کو ئهو ب چاڤروهنی و دلپاقژی ل سهر وی ریّکی چووبوون، وان ئهو تشتی ژ پیغهمبهری -سلاف لی بن- وهرگرتی ب ئهمانهت و راستگویی بو مه قهگوهاستییه.. و د قی نامهیا کورت دا (٤٥) حهدیسین پیغهمبهری -سلاف لی بن- وهرگرتی ب ئههاشتنا و ورگیراینه سهر زمانی کوردی، و هنده کی روهنکرنین کورت داینی؛ دا تیگههشتنا وان یا ب ساناهی بت، و بو زانین پترییا قان حهدیسان مه ژ (کتاب الخمسین فی توحید إله العالمین) یا (أبو مالک الریاشی) وهرگرتینه.

هیڤییا مه ژ خودایی مهزن ئهوه ئهو بهری مه بده ته ریّکا راست، و مه بکه ته ژ (ئههلی تهوحیدی).

تەحسىن دۆسكى دەسىيۆكا ذو الحجة ١٤٣٦

ئیخلاص و پاقژییا ئنیهتی یا فهره د هههی گوتن و کریاران دا

(١) عن عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ -رَضِيَ الله عَنْهُ - قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ الله حَسَلَّم الله عَلَيْهِ وَسَلَّم - يَقُولُ: ﴿ إِنَّمَا الْأَعْمَالُ رَسُولِهِ وَسَلَّم - يَقُولُ: ﴿ إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى الله وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِلهُ لِلهُ لَلهُ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِلهُ لِلهُ يُصِيبُهَا، أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ ﴾.

رواه البخاري ومسلم

ژ عومهری کوری خهططابی -خودی ژی رازی بت- دئیته قهگوهاستن، دبیژت: من گوه ل پیغهمبهری بوو -سلاف لی بن-، دگوت: ههما کار ب ئنیهتانه، و ههما ههر مروّقه کی ئهو ئنیهت بو ههیه یا وی کرییه دلی خو، قیجا ههچیی مشهختبوونا وی بو خودی و پیغهمبهری وی بت، ئهوی مشهختبوونا وی بو خودی و پیغهمبهری وییه، و ههچیی مشهختبوونا وی بو دنیایه کی بت دا بگههتی، یان ژنکی دا ماره بکهت، ئهوی مشهختبوونا وی بو وی بو وی بو مشهختبوونا

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

ئه صدیسه هندی دگههینت کو چاکی و خرابییا ههر گۆتن و کریاره کی لا دویث ئنیه تا خودانییه، ئهگهر وی ئنیه ته کا باش پی ههبت، ئه و گوتن و کریار دی ژ وی ئیته قهبویلکرن، و ئهگهر ئنیه تا وی یا خراب بت ئه و ژی نائیته قهبویلکرن، و ژ هنده ک حهدیسین دی ئاشکهرا دبت کو ژ بلی ئیخلاصا د ئنیه تی دا شهرته کی دی ژی ههیه بو قهبویلکرنا گوتن و کریاران ئه و ژی (ئتتباعه) یه عنی: مروّث د ههمی کارین خوّ دا دویکه فتنا قورئان و سوننه تی بکه ت، و تشته کی د دینی دا ژ نک خوّ ده رنه ئیخت. ژ به ر قی چهندی یا فه ره ل سهر وی کهسی بقیت ته و حید و یه کتاپه ریسییه کا دورست ل نک خوّ پهیدا بکه ت کو شهرتی ئیخلاص و ئتتباعی ل نک خوّ پهیدا بکه ت.

ژ وان مفايين د څې حهديسې دا ههين ب كورتي:

۱- ئەڭ حەدىسە دەلىلە كو ئنيەت شەرتە بۆ ھەر كارەكى، و ئەو كارى عيبادەت بت و بى ئنيەت بىتەكرن نائىتە قەبويلكرن.

۲- فهره ل سهر موسلمانی بهری کرنا ههر کاره کی ئهو حوکمی وی بزانت، کانی ئهو یی دورسته یان نه، و یی ریّککهفتییه د گهل شریعه تی یان نه، دا پشتی هنگی بزانت کانی ئهو وی بکهت یان نه.

۳- ئنیهت ژ باوهریییه؛ چونکی ئهو کاری دلییه، و کاری دلی ژی ل نک سوننیان دکهفته د بن رامانا باوهریی قه.

تەوحىد حەقگ خوديْيە ل سەر بەنىيان

(٢) عَنْ مُعَاذٍ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - قَالَ كُنْتُ رِدْفَ النَّبِيِّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَلَى جَمَارٍ يُقَالُ لَهُ: عُفَيْرٌ، فَقَالَ: ﴿ يَا مُعَاذُ هَلْ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَلَى جَمَادٍ يُقَالُ لَهُ: عُفَيْرٌ، فَقَالَ: ﴿ يَا مُعَاذُ هَلْ اللهُ عَلَى اللهُ ؟ ﴾ قُلْتُ: اللهُ تَدْرِي ما حَقُّ الله عَلَى الله يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُ وَا بِهِ شَيْئًا، وَحَقَّ الْعِبَادِ عَلَى الله أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ يُهِ شَيْئًا ﴾ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ الله، أَفَلَا أُبُشِّرُ بِهِ النَّاسَ؟ قَالَ: ﴿ لَا لَهُ مُنْ فَيَتَّكِلُوا ﴾.

رواه البخاري ومسلم

ژ موعاذی -خودی ژی رازی بت- دئیته قهگوهاستن، دبیترت: ئهز د گهل پیغهمبهری -سلاف لی بن- ل سهر کهره کی یی سویاربووم دگرتنی: عوفه یر، وی گرت: ئهی موعاذ، تو دزانی حهقی خودی ل سهر به نییان چییه، و حهقی به نییان ل سهر خودی چیه؟ من گرت: خودی و پیغهمبهری وی چیتر دزانن، وی گرت: حهقی خودی ل سهر به نییان ئهوه ئه و پهرستنا وی بکهن و حهقی به نییان ل سهر خودی ئهوه تشدی بر وی نه کهنه شریک، و حهقی به نییان ل سهر خودی ئهوه

ئەو وى عەزاب نەدەت يى تشتەكى بۆ وى نەكەتە شرىك. ئىنا من گۆت: ئەى پىغەمبەرى خودى، ئەرى ئەز مزگىنىيى ب قى چەندى نەدەمە مرۆۋان؟ وى گۆت: نە، تو مزگىنىيى نەدە وان دا ئەو خۆ نەھىلنە ب ھىۋىيىى قە.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

ئه ق حهدیسه هندی دگههینت کو ئیکهمین تشتی فهر ل سهر موسلمانی موکهلله ف ئهوه ئه و ته وحیدا خودی د په پستنی دا بکه ت، و خو ژ شرکی بده ته پاش، و ئه و ژیانا خو ههمییی ل سهر قی بناخهیی ئافا بکه ت؛ دا د دنیایی دا دلرحه ت بژیت، و ل ئاخره تی سهر فه راز ببت، و ده می حهدیس دبیر ژت: حه قی خودی ل سهر به نییان مه خسه د پی ئه و تشتی خودی ل سهر به نییان کرییه واجب، کو دفیت ئه و پی رابین و بکه ن، و هه ژی گوتنیه کو به نییان چو حه ق ل سهر خودی نین ن، یه عنی: د شیانا وان دا نینه ئه و تشته کی ل سهر خودی واجب بکه ن، کو فیت ئه و بکه ت. به لی ده می حهدیس دبیر ثت: حه قی به نییان ل سهر خودی، ئه قه قه نجییه که خودی د گه ل وان کری کو تشته کی بو وان ل سهر خودی واجب کری.

و دەمى پىغەمبەر -سلاف لى بن- دېيى موعادى: مىرگىنىيى نەدە وان دا ئەو خۆ نەھىلى بەھىلى قە، مەخسەد پى ئەوە ئەگەر وان ئە تىشتە زانى بەلكى ئەو خۆ بەيىلى بەھىلى قى چەندى قە و د كىرنا باشىيان دا سست بىن، و موعادى فەرمانا پىغەمبەرى -سلاف لى بن- ب جەئىنا و ئە گۆتنە بۆكەسى نەگۆت، حەتا دەمى كەفتىيە بەر مرنى ژ نوى وى ئەو گۆت ژ ترسىن ھندى دا كو ب قەشارتنا قى زانىنى ئەو گونەھكار ببت.

ژ وان مفايين د څې حمديسې دا همين ب کورتي:

۱- تەوحىدا خودى و ئىكتاپەرىسىيا وى واجبەكە خودى ل سەر بەنىيىىن خۆ داناى دقىت ئەو پى راببن.

۲- تموحیدا خودی و خو دویرکرنا ژ شرکی پیکشه دگریداینه، و تموحید ب تمامی ب جهد نائیت حمتا مروّث خو ژ شرکی نمده ته پاش.

۳- چێ نابت مروّڤ خوٚ ژ کرنا کارێ باش سست بکهت، و ب تنێ خوٚ بهێلته ب هیڤییا هندێ څه کو ئهو ژ ئههلێ تهوحیدێیه؛ چونکی د گهل باوهرییێ کارێ باش ژی تشتهکێ فهره.

ئيْكەمىن واجبى ئەم بەرى خەلكى بدەينى تەوحىدە

(٣) عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ - رَضِيَ الله عَنْهُا - أَنَّ رَسُولَ الله - صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - لِمّا بَعَثَ مُعَاذًا - رَضِيَ الله عَنْهُ - إلى اليَمَنِ، قَالَ: الله عَنْهُ - إلى اليَمَنِ، قَالَ: إلَّا إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَأَنِّي رَسُولُ الله، - وفي رواية: فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ الله يُوحِدُوا الله تَعَالَى - فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ، فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ الله افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَسْسَ صَلَواتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ، فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ الله افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُوْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ فَتُرَدُّ فِي فُقَرَائِهِمْ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ، فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَا لِمَا عُوا لِذَلِكَ، فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَا لِمَهُمْ وَاتَّقِ دَعُوةَ المُظْلُومِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ، فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَا لِمَهُمْ وَاتَّقِ دَعُوةَ المُظْلُومِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ، فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْواهِمْ،

رواه البخاري ومسلم

عهبدللاهی کوری عهباسی -خودی ژی رازی بت- دبیرژت: دهمی پیغهمبهری -سلاف لی بن- موعاذ هنارتییه یهمهنی گوتی: تو دی چییه نک مللهته کی خودان کیتابن، فیجا تو بهری وان بده شاهده ییا کو ژخودی پیقه تر چو خودایین حهق نینن و کو ئهز پیغهمبهری خودیمه، و د ریوایه ته کی دا هاتییه: ئیکهمین تشتی

تو بهری وان دده یی بلا ئه و بت کو ئه و ته وحیدا خودی بکه ن، قینجا ئهگه ر وان گوهداری د وی چه ندی دا کر تو ب وان بده زانین کو خودی ل هه ر شه قه ک و روزه کی پینج نقیت ل سه ر وان فه رکرینه، قینجا ئهگه ر وان گوهداری بو وی چه ندی کر تو ب وان بده زانین کو خودی خیره ک ل سه ر وان فه رکرییه ژ زه نگینین وان دئیته وه رگرتن و ل فه قیرین وان دئیته ز زهاندن، قینجا ئه گه ر وان گوهداری بو وی چه ندی کر تو خو ژ مالی وان یی باشتر بده پاش، و هشیاری دوعایا مروقی مه زلووم بی، چونکی د نا قبه را وی و خودی دا چو یه رده نینن.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

ل سالا (۱۰) مشهختی پیغهمبهری -سلاف لی بن- صهحابییی خو موعاذ هنارته یهمهنی؛ دا ئهو بهری وان بده ته ئیسلامی، و دینی نیشا وان بده ت، و خهلکی یهمهنی ب ریکا حهبهشیان بووبوونه فهله، لهو پیغهمبهری -سلاف لی بن- ئهو ل قی مهسهلی هشیارکر دا ئهو بزانت دی چاوا گازییی گههینته وان، و ئاگههدارییا وی کر کو دقیت ئهو بهری ههر تشته کی تهوحیدا خودی د پهرستنی دا نیشا وان بده ت، پاشی ستوینین ئیسلامی یین سهره کی ژی وه کی نقیری و زد نیشا وان بده ته زانین. و چونکی موعاذ چووبوو دا ببته مهزنی وان پیغهمبهری -سلاف لی بن- ئهو ژ زوردارییی دا پاش، و گوتی: هشیار بی زوردارییی ل وان نه که، دا ئهو نفرینان ل ته نه کهن، چونکی ئهو کهسی زورداری لی دئیته کرن، دوعایا وی ب نک خودی قه دئیته بلند کرن، و ئهو ئیکسهر دئیته قه بویلکرن.

ژ وان مفایین د ڤێ حهدیسێ دا همین ب کورتی:

۱- تهوحیدا خودی ئیکهمین واجبی شهرعییه یی کو دفیت ئهم بهری خهلکی بدهینی، و ئهو ئیکهمین تشت بوو ههمی پیغهمبهران ژی دهست پی کری، وه کی د ئایه ته کی دا هاتی: ﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اَعْبُدُواْ اَللّهَ وَرَبُ وَاللّهَ وَالْجَتَنِبُواْ الطّلغُوتُ ﴾ (النحل: ۳۱) یه عنی: ب راستی مه د ناف ههر ملله ته کی دا پیغهمبه ره که هنارتیه کو پهرستنا خودی بکهن و خو ژ ههر تشته کی بده نه پاش یی پهرستن بو دئیته کرن ژ بلی خودی ؟

۲- دەمئ مرۆڭ خەلكى بۆ قى دىنى داخواز دكەت، دقيت ئەو ب تشتى گرنگتر دەست پى بكەت، و تشتى ژ ھەمىيان گرنگتر تەوحىدا خودى و خۆپاراستنا ژ شركىيە.

۳- پشتی تموحیدی ستوینین ئیسلامی یین سمره کی: نقیر، زهکات، روژی، و حمج دئین.

٤- مەزن و كاربدەست دقيّت گەلـه ك خوّ ژ زوردارىيى بدەنـه پاش، دا خەلك نفرىنان لى نەكەن، چونكى نفرىنين وان يين زوّردارى لى دئيّت كىن زوى قەبويل دبن.

تهوحیدا خودی کوفرا ب طاغووتی دخوازت

(٤) عَنْ طارقِ بِنِ أَشْيَمَ الأَشْجَعِي -رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- يَقُولُ: ﴿ مَنْ قَالَ: لَا سَمِعْتُ رَسُولَ الله -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- يَقُولُ: ﴿ مَنْ قَالَ: لَا إِلَّا الله ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مَنْ دُونِ الله ، حَرُمَ مَالُهُ، وَدَمُهُ، وَحِسَابُهُ عَلَى الله ﴾.

رواه البخاري ومسلم

طارقتی کوری ئهشیه می ئه شجه عی -خودی ژی رازی بت- دبیرت: من گوه ل پیغه مبه ری -سلاف لی بن- بوو گوت: هه چییی گوت: (لا إله إلا الله) و کوفر ب وی تشتی کر یتی په رستن بو دئیته کرن ژ بلی خودی مالتی وی و خوینا وی حه رام بوو، و حسیبا وی ل سه ر خودیه.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

تموحیدا خودی نه همما گزتنه که مرؤف ب ده قی ب تنی دبیّرت، همر چهنده گوتنا (لا إله إلا الله) کلیلا وییه، بهلکی ئمو باوه ربیه که د دلی دا پهیدا دبت، و گوتنه که ب ده قی دئیّته گوتن، و ره فتاره که د ژیانی دا کار پی دئیّته کرن، و ئمو کهسی بیّرت: (لا إله إلا الله) یه عنی: ژ خودایی مهزن پیّقه تر چو تشته ک نینه پهرستن ب حه قی بو بیّته کرن. ئه قوتنه ئه گهر یا ژ دل و باوه ری بت، دقیّت ئه و

ئیکا هند ژ خودانی خو چی بکهت کو ئهو کوفری ب طاغووتی بکهت، و طاغووت ههر تشته که یی په پستن بو بیته کرن ژ بلی خودی، چ صهنه مه که بتن یان دار و به ره ک بت، یان قه بر و وه لییه ک بت، یان حه تا هزر و بیره ک بت! ئهو که سی ب ده قی په یقا ته و حیدی بیثرت و ب کریار شرکی ب خودی بکهت، ئه و گوتن چو مفایی ناگه هینتی، نه ل دنیایی ئه و خوینا وی و مالی وی د پاریزت، و نه ژی ل ئاخره تی ئه و وی دبه ته به حه شتی.

ژ وان مفایین د ڤنی حمدیسنی دا همین ب کورتی:

۱- تموحیدا خودی د پهرستنی دا هندی دخوازت کو مروّث کوفری ب همر تشته کی بکهت یی پهرستن بو دئیته کرن را بلی خودی.

۲- گۆتنا پهیڤا (لا إله إلا الله) ب دهڨی ب تنێ، و تێگههشتنا مهعنایا وێ ئهگهر د ژیانا مروٚڨی دا نهبته تشتهکێ عهمهلی، کو بهرێ مروٚڨی بدهته کوفرا ب طاغووتی، ئهو چو مفایی ناگههینته خودانێ خوٚ، و وی ناکهته ئێک ژ (موه ححدان).

۳- ههر کهسه کی ته وحید ل نک خو پهیدا کر، و کوفر ب طاغووتی کر، ئه و وی مالی خو و خوینا خو پاراست، یه عنی: چی نابت که س ته عداییی ل سه مالی وی یان خوینا وی بکه ت، و مه عنا شی ئه و نینه هه چییی شی چهندی نه که ت مالی وی و خوینا وی حه لال دبت.. نه خیر! به لکی ئه و ب مه سه لا به خت و پهیمانان شه دئیته گریدان، وه کی د کتیبین فقه ی دا ب فره هی به حس ژی دئیته کین.

تەوحىد ئەگەرا چوونا بەحەشت<u>ن</u>يە و شرك ئەگەرا چوونا جەھنەم<u>ن</u>يە

(٥) عَنْ جَابِرِ بِنِ عِبدِ الله -رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ - صَلَّى الله عَنْهُ- قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ - صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ الله، مَا الْمُوجِبَتَ انِ؟ فَقَالَ: ﴿ مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجُنَّة، وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجُنَّة، وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ ﴾.

رواه مسلم

جابری کوری عهبدللاهی -خودی ژی رازی بت- دبیّرت: زهلامه که هاته نک پیغهمبهری -سلاف لی بن- و گوتی: ئهو ههردو سالوخه تین به حهشتی و جههنه می فهر دکهن چنه؟ وی گوت: ههچییی مر و چو شریک بو خودی چی نه کربن ئه و چوو به حهشتی، و هه چییی مر و شریک بو خودی چی کربن ئه و چوو ئاگری.

موسلم قهدگوهيزت

گومان تیدا نینه کو شرکا ب خودی مهزنترین گونههه ژ مروّقی چی دبت، وهکی د وی حهدیسی دا هاتی یا بوخاری قهدگوهیزت، دبیّرت: پسیارا مهزنترین گونههی ژ پیخهمبهری -سلاف لی بن- هاتهکرن، وی گوّت: کو تو هه فکویفه کی بو خودی (د پهرستنی دا) بدانی و وی تو یی ئافراندی.

خودی مروّق یی ئافراندی دا ئه و په رستنا وی ب تنی بکه ت، و هه ر جاره کا وی هه قاله ک بو خودی د په رستنی دا دانا، و تشته کی دی ئینا ریزا خودی مه عنا وی ئه و ئارمانج ب جه نه ئینا یا ئه و ژ به ر هاتییه چیکرن، و شرک ب هه ر رهنگه کی وی یی هه بت هندی دگه هینت کو مروّق چیکرییه کی دئینته ریزا خودی، و ئه قه مه زنترین زولمه، وه کی د ئایه ته کی دا هاتی: (إِنَّ ٱلشِّرُكَ لَطُلُمُ عُظِیمٌ ﴿) (لقمان: ۱۳) یه عنی: هندی شرکه زوردارییه کا مه زنه.

ژ وان مفایین د ڤێ حهدیسێ دا ههین ب کورتی:

۱- بهحشهت و جههنهم ب دهستن خودنیه، و ئهوه ئینک ژ ههردویان بۆ
 بهنیین خو فهر دکهت.

۲- ئهگهرا مهزنا چوونا بهحهشتی تهوحیده، لهو ههر کهسهکی بمرت و وی خو ژ شرکی دابته پاش و تهوحید ب جه ئینا بت، خودی دی وی بهته بهحهشتی، و بهروڤاژی وی چهندی ههچییی ل سهر شرکی مر بت ئهو دی هیّژای چوونا جههنهمی بت.

۳- مهخسه ب شرکی ل قیری، و خودی چیتر دزانت، شرکا مهزنتره، ئهوا خودانی ژ ئیسلامی دهردئیخت، ژ خو ئهگهر شرکا بچویکتر بت -وهکی ریمهتییی خودانی وی ل دویڤ حهزکرنا خودی دمینت ئهگهر بقیت دی بهته جههنهمی، بهلی ئهو ههر و ههر د جههنهمی دا نامینت. و خودی زاناتره.

دوعايا ئێڪڴ دڴ ژ بلگ خودڴ شرکه

(٦) عَنْ عَبْدِ الله بنِ مسعودٍ -رَضِيَ الله عَنْهُ - قال: قَالَ النَّبِيُّ -صَلَّى اللهُ عَنْهُ - قال: قَالَ النَّبِيُّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - كَلِمَةً، وَقُلْتُ أُخْرَى، قَالَ النَّبِيُّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -: ﴿ مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو مِنْ دُونِ الله نِدًّا دَخَلَ الْجَنَّةَ. النَّارَ ﴾ وَقُلْتُ أَنَا: مَنْ مَاتَ وَهُوَ لَا يَدْعُو لله نِدًّا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

رواه البخاري

عمبدللاهی کوری مهسعوودی -خودی ژی رازی بت- دبییژت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوتنه ک گوت، و من ئیکا دی گوت، وی گوت: همچییی مر و وی ژبلی خودی دوعا ژهه فکویفه کی دی کربت ئه و چوو ئاگری. و من گوت: همچییی مر و وی ژبلی خودی دوعا ژهه فکویفه کی دی نه کربت ئه وچوو به حهشتی.

بوخارى قەدگوھيزت

دوعا گازی و داخواز و خوّشکاندنه، و ئه و -وهکی د ئایه ت و حهدیسیّن دورست دا هاتی عیباده ته، خودایی مهزن دبیّرت: ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِیٓ أَسْتَجِبُ لَكُمْ إِنَّ ٱلَّذِینَ یَسْتَکْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِی سَیَدْخُلُونَ جَهَنّمَ دَاخِرِینَ ۞ ﴾ (غافر: ٦٠) یه عنی: خودایی ههوه گوّتییه: هوین دوعایی ژ من بکهن، ئه ز دی د به رسفا ههوه ئیم، هندی ئهون یی خو ژ په رستنا من بلندتر لی دکهن، ئه و دی چنه جههنه می نیم، هندی ئهون یی خو ژ په رستنا من بلندتر لی دکهن، ئه و دی چنه جههنه می

درهزیل و شهرمزار. و پیغهمبهر -سلاف لی بن- دبیرت: ههما دوعا عیباده ته.. ژ بهر قی چهندی ههر کهسه کی دوعایی ژ ئیکی دی بکه ت ژ بلی خودی، مه عنا وی ئه وه وی ئه و بی خودی د په رستنی دا کره هه فکویف و به رانبه ر، و ئه فه شرکه، فیجا چ ئه و ئیک صهنه مه ک بت، یان قه بر و مه زاره ک بت، یان که سه کی مری و فیخاماده بت، ئه گه ر چ مروقه کی چاک ژی بت، چونکی ئه و نه شین د هه وارا مروقی بین.. و یا ژ قی ژی کریتتر ئه وه ده می هنده ک دبیژن: ئه م نه دوعایان ژ وان دکهین، به لکی ژ به ر چاکییا وان ئه م وان دئیخینه د نا قبه را خو و خودی دا؛ دا خودی سه ر خاترا وان مه ئازا که ت. و ئه فه عهینی گوتنا موشرکانه ده می قورئان ژی قه دگوهیزت کو وان دگوت: ﴿ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلّا لِیُقَرِبُونَا إِلَی اَللّهِ زُلْهَی ﴾ (الزمر: ۳) ههما ئه م بی هندی په رستنا وان دکهین دا ئه و مه نیزیکی خودی کهن.

ژ وان مفایین د ڤێ حمدیسێ دا همین ب کورتی:

۱- دوعا عیباده ته، و دقیّت عیباده ت بو خودی ب تنی بت، و ههر کهسه کی هنده ک عیباده تی بو ئیکی دی ژبلی خودی پیشکیش بکهت، ئهو دی بته موشرک.

۲- كرنا دوعايني ژ ئيكني دى ژ بلى خودي، ئەگەرا چوونا جەھنەمييه.

۳- دوعایا مروّقی دقیّت ئیکسهر ژخودی بت، و چی نابت مروّف ئیکی دی بیخته ناقبهرا خوّ و خودی د دوعایی دا؛ چونکی خودی دبیّرت: دوعایی ژ من بکهن ئهز دی د بهرسقا ههوه ئیم، و نهگوتییه: دوعایی ژئیکی باش بکهن دا ئهو واسطهییی د ناقبهرا من و ههوه دا بکهت.

مەزنترین گونەھـ ل نك خودی شرکه

(٧) عَنْ عَبْدِ الله بنِ مسعودٍ -رَضِيَ الله عَنْهُ - قال: سَأَلْتُ رَسُولَ الله -صلى الله عليه وسلم - أَيُّ اللَّذَنْ ِ أَعْظَمُ عِنْدَ الله؟ وَسُولَ الله -صلى الله عليه وسلم - أَيُّ اللَّذَنْ بِ أَعْظَمُ عِنْدَ الله؟ قَالَ: ﴿ أَنْ تَجْعَلَ لله نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ ﴾ قَالَ: قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ﴿ أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ خَافَةَ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ ﴾ قَالَ: قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ﴿ أَنْ تَقْتُلُ وَلَدَكَ خَافَةَ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ ﴾ قَالَ: قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: ﴿ أَنْ تَعْلَلُهُ جَارِكَ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

عەبدللاھى كورى مەسعوودى -خودى ژى رازى بت- دبيرت: من پسيار ژ پيغەمبەرى -سلاڤ لىن بن- كر: چ گونەه لىنك خودى ژ ھەمىيان مەزنتره؟ وى گۆت: كو تو ھەڤكويفەكى بۆ خودى ببينى و وى تو يى ئافراندى، من گۆتى: پاشى چ؟ وى گۆت: كو تو زارۆكى خۆ بكورى ژ ترسين ھندى دا كو خوارنى د گەل تە بخۆت، من گۆتى: پاشى چ؟ وى گۆت: كو تو خرابييى د گەل بخوت، من گۆتى: پاشى چ؟ وى گۆت: كو تو خرابييى د گەل جەلالا جيرانى خۆ بكەي.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

مهزنترین گونهه ل نک خودی ئهوه مروّث ئیکی بینته ریّزا وی و بوّ وی بکه ته هه شال و هه شکویف، ژی بترست، و یی ژی ب هیشی بت، و دوعا و داخواازن بو خوّ ژی بکهت، و مهزنی و کریّتییا شی گونههی ژ هندی دئیّت مروّث دزانت خودیّیه ئهو ئافراندی و رزقی دده تیّ و ژین و مرنا وی ب دهستی وییه، د سهر هندی ژی را ئهو پهرستنیّ بو ئیکیّ دی ژ بلی خودیّ، یان د گهل خودی ییشکیش دکهت.

و پشتی قی گونههی کوشتنا زارو کان ژ ترسین برسی دا دئیت، و ئهو مروقی قی چهندی بکهت، وی باوهرییه کا دورست نینه کو رزق د دهستی خودی دایه، و ئهو سهری خودی ددهت رزقی وی ژی د گهل ددهت.

پاشی کرنا فاحیشا زناین ب تایبهتی د گهل حهلالا جیرانی دئیّت، چونکی بناخه د جیرانی دا ئهوه جیران ین ژی پشتراست و ئهمین بت، و ئهڤه خیانهتی ل خودی دکهت دهمی ئهمری وی دشکینت، و خیانهتی ل جیرانی خو دکهت دهمی پی ل نامویسا وی ددانت.

ژ وان مفایین د ڤێ حمدیسێ دا همین ب کورتی:

١- مەزنترىن گونەھ ل نک خودى شركە.

۲- ژ شرکێیه مروّڤ ئێکی بینته رێزا خودێ و پشکهکێ ژ پهڕستنێ بوٚ وی
 پێشکێش بکهت.

٣- ئەنجامنى گونەھنى چوونا جەھنەمىيە.

ريمەتى شركا بچوپكترە

(٨) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ -رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم-: ﴿ قَالَ الله تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ فِيهِ مَعِي غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ ﴾.

رواه مسلم

ئه بوو هوره بره -خودی ژی رازی بت- دبیژت: پیغه مبه ری -سلاف لی بن- گوت: خودایی پاک و بلند دبیژت: ئه زبی منه ترینی شریکانم ژشریکاتییی، هه چییی کاره کی بکه ت و ئیکی دی تیدا د گهل من بکه ته شریک، ئه زدی وی هیلم و شریکاتییا وی.

موسلم قهدگوهيزت

(٩) عَنْ مَحْمُودِ بْنِ لَبِيدٍ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - أَنَّ رَسُولَ اللهُ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ : ﴿ إِنَّ أَخْوَفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ اللّهُ رَكُ الأَصْغَرُ يَا رَسُولَ الله؟ قَالَ: ﴿ اللّهَرْكُ الأَصْغَرُ يَا رَسُولَ الله؟ قَالَ: ﴿ اللّهَرْكُ الأَصْغَرُ يَا رَسُولَ الله؟ قَالَ: ﴿ اللّهَرْكُ الأَصْغَرُ يَا رَسُولَ الله؟ قَالَ: ﴿ اللّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ مْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِذَا جُزِيَ النّاسُ

بِأَعْمَالِهِمْ: اذْهَبُوا إِلَى الَّذِينَ كُنْتُمْ تُرَاؤُونَ فِي السُّنْيَا فَانْظُرُوا هَـلْ تَجِدُونَ عِنْدَهُمْ جَزَاءً؟ ﴾.

أخرجه أحمد وابن خزيمة والبغوى

مهحموودی کوری لهبیدی -خودی ژی رازی بت- دبییژت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوت: تشتی ژههمییی پتر ئه رژی دترسم ل سهر ههوه شرکا بچویکتره، گوتن: ئهی پیغهمبهری خودی، شرکا بچویکتر چییه؟ وی گوت: ریمهتی، روزا قیامهتی دهمی بهنی ب کارین وان دئینه جزادان، خودی دبیژته وان: ههرنه نک وان یین ههوه د دنیایی دا ریمهتی بو دکر، و بهری خو بدهنی، هوین دی جزایه کی ل نک وان بینن؟

ئەحمەد و ئبن خوزەيمە و بەغەوى قەدگوھيزن

ریمه تی نهوه مروّق عیباده ته کی ژ وان عیباده تان بکه ت یین خودی داناین بو هندی دا خهلک مروّقی ببین و مهدخین مروّقی بکه ن، یه عنی: ب سهر قه نهو کاره کی باش دکه ت، بهلی د دل دا گونه هه کی دکه ت، و جودایی د ناقبه را وی و دورویاتییی دا نهوه مروّقی دوروی کاری باش ناشکه را دکه ت و د دل دا باوه ری پی نینه، مه عنا: ئیسلامی ناشکه را دکه ت و کوفری د دل دا قه دشیرت، بهلی مروّقی ریمه تکار باشییی ناشکه را دکه ت و باوه ری ژی پی هه یه، به لی گونه هی د دل دا قه دشیرت، و شهرت نینه نه شکاره خودانی خو ژ ئیسلامی گونه هی د دل دا قه دشیرت، و شهرت نینه نه کاره خودانی خو ژ ئیسلامی ده ریخت، به لی چونکی نه و د شکلی خو یی سه رقه سه رقه دا وه کی شرکیده، ژ به رکو نارمانجا خودانی هند رازیبونا خودی نینه هندی مه دحین خه لکینه،

پیّغهمبهری -سلاف لیّ بن- ناقیّ وی کره: شرکا بچویکتر. و دهمیّ ئهو دبیّژت: شرکا بچویکتر، مهعنا شرکا مهزنتر ژی ههیه، و شرکا مهزنتر خودانی خوّ ژ دینی دهردئیّخت و کافر دکهت، و ئهو ئهوه مروّق هه قکویفه کی بوّ خودیّ د پهرستنیّ دا بدانت، و ئهقه ژ وان گونه هانه ییّن نهئینه غهفراندن ئهگهر خودان توّبه نهکهت.

و شرکا بچویکتر کو ریمهتییه، دهرگههه بو شرکا مهزنتره، بهلکی خودان ل سهری چو هزری بو نهکهت، حهتا هند خو دبینت یی چوویه د ناف شرکا مهزنتر دا، وه کی بو نموونه: ده می ئهو کاره کی باش دکهت، و پیچه کی ئارمانجا وی ئهو بت خهلک وی ببینن و مهدحین وی بکهن، پاشی هیدی هیدی بگههته وی ده ده ده جی ههما ئنیه تا وی ب کاری به س ببته ئهو خهلک وی ببینن، و ئهگهر خهلک وی نهبینن ئهو وی کاری نهکهت، و دووماهییی ئارمانجا وی ژکرنا باشییی نهمینت گوهدان و رازیبوونا خودی، بهلکی خهلک و رازیبوونا وان.. ئه خه خودانی بهر ب شرکا مهزنتر قه پال دده ت.. و خهطه ریبا قی ره نگی شرکی ژهندی دئیت، مرز قین باش پی دئینه د سهر دا برن، نه یین خراب، لهو تشتی ژهمییان پتر پیغهمبهر -سلاف لی بن- ژی دترسییا کو صه حابییین وی تووش ببنی ئه ثه بوو. و ئهگهر ئهو ترسییا بت صه حابییین وی تووشی قی ره نگی شرکی ببن، ئه ری پا حالی خهلکی د بن وان دا دی چ بت؟

و ئەو كەسى ل سەر رىمەتىيى بەرت و ژى تۆبە نەكەت، حالى وى دى چ بت؟

بهرست: یا دورستتر ئهوه ئهو دی ژ گونههکاران ئیته هژمارتن، و ئاشکهرایه کو ریمهتی ژ گونههین مهزنه، و خودی یی ب کهیفا خویه، ئهگهر وی بقیت دی وی عهفی کهت، و ئهگهر بقیت دی وی عهزاب دهت.

و نه ژ ریمه تیینیه ده می مروّث کاره کی باش بوّ خودی دکه ت، خه لک مهدحین مروّثی ژ بهروی کاری بکه ن، قیجا که یفا مروّثی بیّت و بوّ مروّثی خوّش بت، نه گهرهات و ننیه تا وی ب کرنا وی کاری د نه صل دا نه و نهبت خه لک مهدحیّن وی پی بکه ن.

ژ وان مفايين د څې حهديسې دا ههين ب کورتي:

۱- خودی چو منهت ب وی کاری نینه یی شرک تیکهل بوو، و ئهو وی کاری قهبویل ناکهت.

۲- ریمه تی شرکا بچویکتره، و ئهو دهرگههه بو شرکا مهزنتر، و دبت هنده ک جاران ئهو بهری خودانی بده ته شرکا مهزنتر.

۳- گونهها ژههمییان پتر دڤێت مروٚڤێ باش ژێ بترست ریمهتییه،
 چونکی شهیطان ب وێ رێکێ دئێته چاکان.

دوعا عيبادهته

(١٠) عَنِ النَّعُمَانِ بْنِ بَشِيرٍ -رَضِيَ الله عَنْهُ-، عَنِ النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم- قَالَ: ﴿ الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ ثُمَّ قَرَأً: وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ﴾.

رواه أبو داود و الترمذي و ابن ماجه

نوعمانی کوری به سیری -خودی ژی رازی بت- دبیرت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوت: ههما دوعا عیباده به، پاشی ئه ثایه ته خواند ئه وا دبیژت: خودایی هه وه گوت: دوعایی ژمن بکهن، ئه زدی د به رسفا هه وه ئیم.

ئەبوو داوود و ترمذی و ئبن ماجە ۋەدگوھێزن

د حهدیسا شهشی دا به حسی دوعایی هاته کرن، و ب کورتی مه به حسی قی حهدیسی و قی تایه تی ژی کر، له و هه و جه یی ب دوباره کرنی نینه.

ژ وان مفایین د څې حهدیستي دا ههین ب کورتي:

۱- دوعا عیباده تـه کـێ گرنگـه، دڤێـت ئـهو بـۆ خـودێ ب تنـێ بێتـه پێشكێشكرن.

۲- ههچی کهسی خو ژ دوعایی بی منهت بکهت، و ژ خو نهگرت دوعایان
 ژ خودی بکهت، جهی وی جههنهمه.

بهایی تهوحیدی و کو ئهوه خودانی دبهته بهحهشتی

رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - عَنِ النَّبِيِّ الصامتِ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - عَنِ النَّبِيِّ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ: ﴿ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ: ﴿ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَرَسُولُهُ شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ الله وَرَسُولُهُ فَرَيْمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَالجَنَّةَ حَتُّ، وَالنَّارُ حَتُّ، وَالخَنَّةَ خَتُّ، وَالنَّارُ حَتُّ، وَالخَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنَ الْعَمَلِ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

عوباده یست کوری صامتی -خودی ژی رازی بت- دبیترت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گزت: همچییی شاهده یسی بده ت کو نیغهمبهری بده نین، و بهلاهه خودایی ب حهق، یی ب تنییه و وی چو شریک نینن، و کو موحهممه عهبدی وییه و پیغهمبهری وییه، و کو عیسا عهبدی خودی و بهنییی وییه، و پهیفا وییه یا وی دایه مهریهمی و روحه که ژوی، و کو بهحه ت راسته، و ناگر راسته، خودی دی وی بهته بهحشتی د سهر وی کاری را یی وی ههی، (یان: ل دوی فی کاری یی وی ههی).

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

ئه صدیسه گرنگی و بهایی تموحیدا خودی د پهرستنی دا ئاشکهرا دکهت، کو مروّف شاهده بینی بده ت و بیّرت: (لا إله إلا الله) و مه عنایا قی پهیقی نموه مروّف باوه ربینی بینت کو خودایی پهرستن و گوهدارییا وی دئی ته کرن به به بینی (نملاهه)، و چو شریک وی د قی چه ندی دا نینن، نه ژ ملیاکه تان و نه ژ پیخه مبهران، و نه ژ چاکان. وشهرتین ب جهئینانا قی شاهده بینی نموه مروّف ب تمامی د مه عنایا وی بگه هت، و باوه ربینی پی بینت، و وی ب نیخلاص بو خودی پیشکیش بکه ت، و یی راستگو بت تیدا، و حمز ژی بکه ت، و کاری ب پیتقیین وی بکه ت، و یی رازی بت به مر حوکمه کی ژ نک خودی قه بیت، بی پیتقیین وی بکه ت، و یی رازی بت به مهر حوکمه کی ژ نک خودی قه بیت، و ب جه بینت. شاهده دانا ب قی ره نگی خودانی خو هیرای چوونا به حمشتی دکه ت، نه گه رچ وی هنده کی کاری باش و هنده کی خراب ژی هه بت، و ده می نمو دچته به حمشتی جهی وی ل ویری دی ل دویف کاری وی یی باش بت.

ژ وان مفایین د ڤێ حمدیسێ دا همین ب کورتی:

 ١- ئەڤ حەدىسە بہايى پەيڤا شەھادەتى (لا إله إلا الله) بۆ مە ئاشكەرا دكەت.

۲- باوهری ئینانا دورست ب ڤێ پهیڤێ خودانێ خو هێژای چوونا بهحهشتێ
 دکهت.

۳- ئهو مروّقی ژ ئههلی تهوحیدی بت، و گونه کربن، دبت خودی رهحمی پی ببهت و ژ قهنجییا خو ئیکسهر وی ببهته بهحه شتی، و دبت هندی گونه هین وی ئهو وی ببهته جههنه می پاشی بهری وی بده ته بهحه شتی. وه کی ژ حهدیسا بیت ئاشکه را دبت.

ئەھلى تەوحىدى ھەر و ھەر نامىننە د جەھنەمى دا

(١٢) عَنْ جَابِرِ بِنِ عَبْدِ الله-رَضِيَ اللهُ عَنْهُ- قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم-: ﴿ يُعَذَّبُ نَاسٌ مِنْ أَهْلِ رَسُولُ الله -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم-: ﴿ يُعَذَّبُ نَاسٌ مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ فِي النَّارِ، حَتَّى يَكُونُوا فِيهَا حُمَّا، ثُمَّ تُدْرِكُهُمُ الرَّحْمَةُ، فَيَخْرُجُونَ، وَيُطْرَحُونَ عَلَى بَابِ الجَنَّةِ ﴾ قال: ﴿ فَيَرُشُ عَلَيْهِمْ أَهْلُ الجَنَّةِ المَاءَ، فَيَنْبُتُونَ كَمَا يَنْبُتُ الْغُثَاءُ فِي حِمَالَةِ السَّيْلِ، ثُمَّ الْمُلُونَ الجَنَّةِ المَاءَ، فَيَنْبُتُونَ كَمَا يَنْبُتُ الْغُثَاءُ فِي حِمَالَةِ السَّيْلِ، ثُمَّ يَدْخُلُونَ الجَنَّة ﴾.

رواه أحمد والترمذي

جابری کوری عهبدللاهی -خودی ژی رازی بت- دبیترت: پینه مهبهری -سلاف لی بن- گوت: هنده که مروّف ژ خودانین تهوحیدی د ناگری دا دئینه عهزابدان، حهتا ئهو تیدا دبنه رهژی، پاشی دلوّفانی ژی دگرت، فیجا ئهو دئینه دهریخستن، و هافیّتن ل بهر دهرگههین بهحهشتی. گوت: فیجا خهلکی بهحهشتی ئافی ب وان دا دکهن، و وه کی وی توقی یی لههی د گهل خو دئینت و دهافیّته بهر لیّفیّن نهالان، د گافیّ دا ئهو شین دبن.

ئەحمەد و ترمذى قەدگوھيزن

وهکی پتر ژ جارهکێ د گهل مه بۆری، تهوحیدا خودێ د پهرستنێ دا، ئێک ژ مهزنترین ئهگهرێن چوونا بهحهشتێیه، و ئه څ حهدیسه ئاشکهرا دکهت کو هندهک مروّڤ ههنه ژ ئههلن تهوحیدێنه، بهلێ چونکی وان د دنیایێ دا ئیسراف د گونههان دا کربوو، روّژا قیامهتێ ئهو دچنه جههنهمێ و عهزابهکا دژوار دبینن حهتا وهکی کولییێ رهژیییێ لێ دئیێن، پاشی دلوٚڤانی ژێ دگرت و ئهو دچنه بهحهشتێ، ب وی رهنگی یێ حهدیس دبیٚژت.

ژ وان مفايين د څې حمديسې دا همين ب کورتي:

١- تەوحىد ئەگەرا چوونا بەحەشتىيە.

۲- گونههکارین ئههلی تهوحیدی ئهگهر رهحم ژی نهگرت دچنه جههنهمی و
 دئینه عهزابدان.

۳- ئەھلى تەوحىدى ھەر و ھەر د جەھنەمى دا نامىنن، دەمەك دئىت رەحم
 ژى دگرت و دچنە بەحەشتى.

پسیار و هاریکاری بهس ژ خودیٌ دئیته داخوازکرن

(١٣) عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُا - قَالَ: كُنْتُ خَلْفَ رَسُولِ الله -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَوْمًا فَقَالَ: ﴿ يَا غُلاَمُ، إِنِّي رَسُولِ الله حَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَوْمًا فَقَالَ: ﴿ يَا غُلاَمُ، إِنِّي أُعلَّمُكَ كَلِمَاتٍ: احْفَظِ الله تَجِدْهُ تُجَاهَكَ، إِذَا أُعلَّمُكُ كَلِمَاتٍ: احْفَظِ الله تَجِدْهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَنَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بالله، وَاعْلَمْ أَنَّ الأُمَّةَ لَوِ سَأَلْتَ فَاسْأَلِ الله، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بالله، وَاعْلَمْ أَنَّ الأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلاَّ بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ الله الله عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلاَّ بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ الله كَلَيْكَ، رُفِعَتِ الأَقْلامُ وَجَفَّتِ الصَّحُفُ ﴾.

رواه الترمذي، وقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

عهبدللاهن کوری عهبباسی -خودی ژی رازی بت- دبیژت: روّژه کی نهز ل پشت پیغهمبهری -سلاف لی بن- بووم، وی گوت: خورتوّ! نهز دی هنده ک گوتنان نیشا ته دهم، تو خودی بپاریزه ئهو ژی دی ته پاریزت، تو خودی بپاریزه دی وی ل بهرا خوّ بینی، نهگهر ته پسیاره ک ههبت پسیارا خوّ ژ خودی بکه، و نهگهر ته داخوازا هاریکارییی کر وی ژ خودی بخوازه، و تو بزانه نهگهر نوممه کوم ببت دا ب تشته کی مفایی بگههینته ته نهو ب تشته کی مفایی ناگههینته ته ب وی تشتی نهبت یی خودی بو

ته نقیسی، و ئهگهر ئهو كۆم ببت دا زیانهكن بگههینته ته ئهو نهشیّت زیانی ب تشتهكی بگههینته ته ب وی تشتی نهبت یی خودی ل سهر ته نقیسی، قهلهم هاتنه راكرن و كاغهز هشك بوون.

ترمذی قەدگوھيزت، ودبيرت: حەدىسەكا دورستە

ئه قه ئیک ژوان حهدیسین مهزنه یین پیپکین سهره کی یین دینی، و شیره تین مهزن د ناف خو دا هل دگرت، و ئه گهر مروّف هزرا خو تیدا بکهت دی بینت هژماره کا دهرسین گرنگ تیدا هه نه، وه کی: (تو خودی بپاریزه، ئهو ژی دی ته پاریزت)، (تو خودی بپاریزه، ئهو دی د گهل ته بت)، (دوعا و پسیارا ته بلا ژخودی ب تنی بت)، (هاریکاری د وان کاران دا یین به س خودی دشیت بکه ژخودی ب تنی دئیته داخوازکرن)، (دقیت مروّقی باوه ری ب قهده را خودی هه بت).

ژ وان مفايين د څخ حهديسني دا ههين ب کورتي:

۱- دقیّت همر ژ بچویکاتی ئهم عهقیده و بیر و باوهریّن دورست نیشا زاروّکان بدهین، ووان فیّری وی تشتی بکهین یی ئمو مفایی بوّ خوّ ژی ببینن د ژیانا خوّ دا.

۲- دوعا و پسيار، و داخوازا هاريکاريين د وان تشتان دا ينن بهس خودي دشنت بکهت، دڤنت ژ خودي ب تنن بنتهکرن.

٣- خواستنا ئستعانهین و هیڤی و دوعاین ژ ئیٚکن دی ژ بلی خودی شرکه، دڤینت ئههلن تهوحیدی خو ژی بدهنه پاش.

کاریْن خودیٌّ بوْ کهسیٌ ژ بلی وی نائیْنه پالدان

(١٤) عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الجُهنِيِّ -رَضِيَ الله عَنْهُ - أَنَّهُ قَالَ: صَلَّى لَنَا رَسُولُ الله -صلى الله عليه وسلم - صَلاَةَ الصَّبْحِ بِالحُدَيْبِيَةِ عَلَى إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلَةِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ، فَقَالَ: ﴿ هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟ ﴾ قَالُوا الله وَرَسُولُهُ النَّاسِ، فَقَالَ: ﴿ هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟ ﴾ قَالُوا الله وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قال: ﴿ قَالَ أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِفَضْلِ الله وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ، قَالَدَ مُطْرِنَا بِفَضْلِ الله وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ، وَأَمَّا مَنْ وَلَا الله وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنُ بِي وَكَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنُ بِي الْكَوْكَبِ، فَاللَّا لَكُونُ كَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِي وَكُولُولُ اللهَ وَرَحْمَةِ بَالْكُورُ كَبِ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

زهیدی کوری خالدی جوههنی -خودی ژی رازی بت- دبییژت: پینههمبهری -سلاف لی بن- نقیژا سپیدی ل حودهیبییی ل بهرا مه کر، پشتی کو وی شهقی هنده ک باران هاتی، و دهمی ئهو ژ نقیژی خلاص بووی ئهو ل مروقان زقری و گوت: هوین دزانن خودایی ههوه چ گوت؟ وان گوت: خودی و پینههمبهری وی زاناترن، پینههمبهری -سلاف لی بن- گوت: وی گوت: ژ بهنییین من

هنده ک بوونه خودان باوه رب من و هنده ک کافر، ئهوی گوتی: ژ قه نجی و دلو ثانییا خودی باران ل مه باری، ئهو ئهوه یی باوه ری ب من ئینای، و کوفر ب ستیری کری، و ئهوی گوتی: باران ب فلان ستیری و فلانی ل مه باری، ئهو ئهوه یی کوفر ب من کری و باوه ری ب ستیری ئینای.

بوخاری و موسلم قەدگوھيزن

باران کهرهمه که خودی د گهل بهنییین خو دکهت، و ژ وی پیقه تر که س نهشیت بارانی ببارینت، و ههر کهسه کی قی کاری بو ئیکی دی پالده ت و بیژت: فلان (تشتی) باران ل مه باراند. ئه و هنگی وی ئه و تشت کره شریک بو خودی؛ چونکی وی کاره کی ب تنی خودی دشیت بکه ت بو ئیکی دی پالدا.. و پیغه مبه رحسلاف لی بن د فی گوتنا خو دا ئیشاره ت دا ستیران؛ چونکی هنده ک که سین خو ب ستیرناسییی دئیننه ده رهنه هزر دکهن ئه گهر ستیر ب فلان رهنگی بوون دی باران ئیت، وه کی وان یین تالعی باش و خراب ب ستیران قه گریددهن، یان پاشه روژا خو ب لقین و هاتن و چوونا ستیران قه د بورجان دا گریددهن.

ههچی مروّقه کی هزر بکه ت کو ستیر ب لقینین خوّ تالعی وی دورست دکهن، و ئهون بارانی ددهن نه کو خودی، ئهو کافر دبت و ژ ئیسلامی دهردکه قت، و ههچییی هزر بکه ت خودییه بارانی دده ت، بهلی ستیر ب خوّیه بارانی دده ت (یه عنی بیّژت: ئه گهر فلان ستیر چوو فلان بورجی سه داسه د باران دی ئیّت) ئه قه کافر دبت کوفرا بچویکتر، یه عنی: ئهو ژ ئیسلامی دهرناکه قت، بهلی دقیّت ژ بیر نه که ین کوفرا مهزنتر تیّرا ددریاس دبت.

له و یا دورستر ئه وه مروّق هاتنا بارانی بوّ خودی پال بده ت، و باوه ر بکهت کو ئه وه قی نعمه تی د گهل به نییین خوّ دکه ت، چی گاقا وی قیا و ب چی ره نگی وی قیا.. راسته خودی بوّ هه ر تشته کی ئه گه ره کی ددانت، به لی ئینان و برنا ئه گه ران هه ر ب دهستی وییه، و ده می وی دقیّت تشته کی بکه ت ئه گه ره کی بو په یدا دکه ت.. چه ند جاران هه وه دیتییه ل چلی ها قینی ده می عه سمانی ساهی، د ناقبه را چاق و بروییان دا خودی هنده ک عه وران دها ژوّت و بارانه کا وه سا ژی دبارینت به لکی خوّل زقستانان ژی چو بارانین هند بوّش نه ئین ؟

قیّجا دقیّت همردهم دوعایا مه ژخودی بت و بمری مه ل دهرگههی رهحما وی بت.

ژ وان مفایین د ڤێ حهدیسێ دا ههین ب کورتی:

۲- پالدانا هاتنا بارانی بوّ ستیّران هنده ک جاران دبته کوفرا مهزنتر، یا کو خودانی ژ دینی بی بار دکهت، و هنده ک جاران ژی دبته کوفرا بچویکتر، یا کو خودانی تووشی گونههه کا مهزن دکهت.

۳- دڤێت مه باوهری ههبت کو خودێیه بارانێ دبارینت، و ئهوه وان ئهگهران پهیدا دکهت یێن د پشت هاتنا بارانێ ڕا ههین، لهو دڤێت هیڤی و دوعایا مه ژوی ب تنی بت.

ئاشكەراكرنا تمامكەرين تەوحيدىُّ

(١٥) عَنْ عَبْدِ الله بْنِ عَبَّاسِ -رَضِيَ الله عَنْهُما - قَالَ: قالَ رَسُولُ الله -صلى الله عليه وسلم-: ﴿ عُرضَتْ عَلَيَّ الْأُمُمُ، فَرَأَيْتُ النَّبِيُّ وَمَعَهُ الرَّهْطُ، وَالنَّبِيُّ وَمَعَهُ الرَّجُلُ وَالرَّجُلَانِ، وَالنَّبِيُّ لَـيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ، إِذْ رُفِعَ لِي سَوَادٌ عَظِيمٌ، فَظَنَنْتُ أَنَّهُمْ أُمَّتِي، فَقِيلَ لِي: هَذَا مُوسَى وَقَوْمُهُ، فَنظَرْتُ فَإِذَا سَوَادٌ عَظِيمٌ، فَقِيلَ لِي: هَذِهِ أُمَّتُكَ وَمَعَهُمْ سَبْعُونَ أَلْفًا يَدْخُلُونَ الْجُنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَلَا عَذَابٍ ﴾، ثُمَّ نَهَضَ فَدَخَلَ مَنْزِلَهُ فَخَاضَ النَّاسُ فِي أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ الجِّنَّةَ بغَيْرِ حِسَابِ وَلَا عَذَابِ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: فَلَعَلَّهُمُ الَّذِينَ صَحِبُوا رَسُولَ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: فَلَعَلَّهُمُ الَّذِينَ وُلِدُوا فِي الْإِسْلَام وَلَمْ يُشْرِكُوا بِالله، وَذَكَرُوا أَشْيَاءَ فَخَرَجَ عَلَيْهِمْ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-، فَقَالَ: ﴿ مَا الَّـذِي تَخُوضُونَ فِيهِ؟ ﴾ فَأَخْبَرُوهُ، فَقَالَ: ﴿ هُمُ الَّذِينَ لَا يَسْتَرْقُونَ، وَلَا يَتَطَيَّرُونَ، وَعَلَى رَبِّهُمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴾، فَقَامَ عُكَّاشَةُ بْنُ محْصَنِ، فَقَالَ: ادْعُ اللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، فَقَالَ: ﴿ أَنْتَ مِنْهُمْ؟ ﴾ ثُمَّ قَامَ رَجُلٌ آخَرُ، فَقَالَ: ادْعُ اللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، فَقَالَ: ﴿ سَبَقَكَ بَهَا عُكَّاشَةُ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

عەبدللاھى كورى عەبباسى -خودى ژ ھەردوپان رازى بت-دبيَّرْت: ييغهمبهري -سلاڤ ليّ بن- گوّت: مللهت بوّ من هاتنه بهرچاڤكرن، من يێغهمبهرهک ديت چهند مروٚڤهک د گهل دا بوون، و پيغهمبهرهکي دی زهلامهک دو د گهل دا پوون، و پيغهمبهرهک كهس د گهل دا نهبوو، هنگى رەشاتىيەكا مەزن بىز مىن ھاتە نيشادان، من هزر كر ئهو ئوممه تا منه، بو من هاته گوتن: ئه قه مووسا و مللهتی وینه، من بهری خو دایی رهشاتییه کا مهزن من ديت، بو من هاته گوتن: ئەقە ئوممەتا تەنە، و حەفتى هزار د گەل وان دا ههنه بي حسياب و بي عهزاب دچنه بهحهشتي. ياشي ئهو رابوو و چوو مالا خۆ، ئينا خەلكى دان و ستاندن د وان دا كر ئەوين بى حىساب و عەزاب دىنە بەحەشتى، ھندەك ژ وان گۆت: بهلكي ئهو ئهو بن يين ههڤالينييا ييغهمبهري خودي -سلاڤ لين بن- کری، و هندهکان گوّت: بهلکی نهو بن پیّن ل سهر دهمیّ ئيسلامي بووين، و چو شريک بـ خودي چـي نـهکرين، و هنـدهک تشتین ودی وان گۆتن، ئینا ییفهمبهر -سلاڤ لی بن- ب سهر وان ڤه هات و گۆت: ئەو ھوين بەحسىنى چ دكەن؟ وان سوحبەتا خۆ بوّ گوّت، يێغهمبهري -سلاڤ ليّ بن- گوّت: ئهو ئهون يێن داخوازێ ث کے سے ناکہن کے ب وان قے بخوینت، و بے ئیفلہ حے و رهشبینیین د چو تشتان دا نابینن، و خو دهیلنه ب هیڤییا خودی قه. عوكاشهين كوري موحصني رابووقه و گۆتى: دوعا بۆ من بكه ئەز ژوان بم، وى گۆتىخ: تو ژوانى. پاشى زەلامەكىي دى رابووقە

و گۆتىن: دوعا بۆ من بكه ئەز ژوان بم، وى گۆتىن: عوكاشەى بەر تە راكر.

بوخاری و موسلم قەدگوھيزن

ئەۋە خەونەک بوو يېغەمبەرى -سلاڤ لىن بن- دىتى، و خەونىن يېغەمبەران وهجينه، وي نُعو ينغهمبهر ديتن يين د گهل مللهتين خوّ دچنه بهجهشتي، و وهسا دیاره کو ئوممه تا موحهممه دی و یا مووسای -سلاف لی بن- ژههمی ئوممه تان يترن، و د ناڤ ئوممهتا موحهممهدي دا -سلاڤ لين بن- حهفتي هزار كهس ههنه بني كو حسيّب د گهل بيته كرن يان بينه عهزابدان دچنه به حهشتي، و ئه ف كهسه وهکی پیغهمبهری ب خن حسلاف لئ بن- بق مه ئاشکهرا کری ئهون پین کو ب دورستي خوّ دهيّلنه ب هيڤييا خوديّ ڤه، و ئهڤه تمامييا تهوجيديّيه، و يێغهمبهري -سلاڤ لئي بن- د ڤێ گوٽنا خو دا سالوٚخهتهکێ سهرهکي و دو پێن تمامكه ربة قان كهسان دەسنيشانكرن، سالۆخەتى سەرەكى ئەوە باوەرىيا وان ب خودي و قهدهرا وي هند يا موكمه ئهو د ههمي كار و بارين خو دا خو دهيّلنه ب هیڤییا خودی قه، و وان قهناعهت ههیه کو ههر تشتهکی ژ لایی خودی قه بگههته وان باشیبا وان تیدا ههیه، و همچیین ب دورستی خو بهیلته ب هیڤیپا خوديٰ ڤه خوديٰ تێرا وي ههيه، يشتي هنگي: ئهو داخوازيٰ ژ کهسێ ناکهن کو ب وان قه بخوینن، چونکی دبت ئەڭ داخوازه ب رەنگەکتى نە يتى ئىكسەر نىشانا هندي بت كو وان ب تمامي خو نههيّلايه ب هيڤييا خودي ڤه، (و قهيدي ناكهت ئێک ب مروٚڤي ڤه بخوينت ئهگهر مروٚڤ وێ چهندێ ژێ نهخوازت، وهکي عائیشایی، ب ییغهمبهری قه خواندی)، ههر وهسا ئه و رهشبینی (و تهشائومی) ب چو تشتان ناکهن، و نابیّژن: ئهگهر مه فلان تشت دیت مهعنا وی ئهوه دی بی ئیفله حی ئیته ریکا مه، یان فلان جه و فلان که س تشته کن کور و بن ئیفله حه؛ چونکی ئه و دزانن باشی و خرابی، و خیر و شهر د دهستی خودی ب تنی دایه.

ژ وان مفايين د څخ حهديسني دا ههين ب کورتي:

۱- هنده ک مروّث ههنه ژ ئوممه تا ئیسلامی بی حیساب و عهزا دچنه بهحه شتی.

۲- ئەو كەسێن بێ حيساب و عەزاب دچنه بهحهشتێ ئـەون يێن تمامييا تەوحىدێ ل نک خۆ پەيدا كرى.

۳- ژ تمامییا ته وحید نیه مروّث ب دورستی خوّ بهیّلته ب هیڤییا خودی قه، و باوه ر بکهت کو باشی و خرابی ب تنی د دهستی وی دانه.

تهوحید دادییه و شرك زۆردارییه

(١٦) عَنْ عَبْدِ الله بن مسعود -رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: لَّا نَزَلَتْ: ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَمْ يَلْبِسُوّاْ إِيمَـنَهُم بِطُلْمٍ ، شَقَّ ذَلِكَ عَلَى نَزَلَتْ: ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَمْ يَلْبِسُوّاْ إِيمَـنَهُم بِطُلْمٍ ، شَقَّ ذَلِكَ عَلَى أَصْحَابِ رَسُولِ الله -صلى الله عليه وسلم - وَقَالُوا: أَيُّنَا لاَ يَظْلِمُ نَفْسَهُ؟ فَقَالَ رَسُولُ الله -صلى الله عليه وسلم -: ﴿ لَيْسَ هُو كَمَا تَظُنُّونَ، إِنَّمَا هُو كَمَا قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَبُنَى لاَ تُشْرِكُ بِٱللَّهِ إِنَّ ٱلشِّرِكَ لَاللهُ مَظِيمٌ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

عەبدللاھى كورى مەسعوودى -خودى ژى رازى بت- دېيرى: دەمى ئەو ئايەت ھاتىيە خوارى ئەوا دېيرى: ئەويىن باوەرى ئىناى و زۆردارى تىكەلى باوەرىيا خۆ نەكرى، ئەوان تەناھى بۆ وانە و ئەو ئەون يىن ب ھىدايەت ھاتىن. ئەقە ل سەر صەحابىيىن ئىغەمبەرى -سلاق لى بن- يا ب زەحمەت بوو، و وان گۆت: كى رەمە ھەيە زۆردارىيى ل خۆ نەكەت؟! ئىنا پىغەمبەرى -سلاق لى ئەو بن- گۆت: ئەو يا وەسا نىنە وەكى ھوين ھزر دكەن، بەلكى ئەو

ئەوە يا لوقمانى گۆتىيە كورى خۆ: ئەى كورى من شركى ب خودى نەكە ھندى شركە زۆردارىيەكا مەزنە.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

دادی و عهداله تا ژ ههمییی مهزنتر ئهوه مروّق تهوحیدا خودی د پهرستنی دا بکهت، و بهرانبهری وی زوّردارییا ژ ههمییی مهزنتر ئهوه مروّق شریکه کی بوّ خودی د پهرستنی دا بدانت، ژ بهر ڤی چهندی خودایی مهزن د ئایه تا (۸۲)یی دا ژ سووره تا (الأنعام) ئاگههدارییا مه دکه ت و دبیّژت: ﴿ الَّذِینَ ءَامَنُواْ وَلَمْ یَلْبِسُواْ اینَنهُم بِظُلْمٍ أُولَتهِ کَهُ الْأَمْنُ وَهُم مُهُتَدُونَ ﴾، یهعنی: ئهوین باوهرییه کا دورست ب خودی ئینای، و ئه ف باوهرییا خوّ ب چو رهنگین شرکی خراب نهکری، ئهوان تهناهییا ژ عهزابی و هیدایه تارا وانه.. و ئه فه بناخهیه کی سهره کی د باوهرییا ئیسلامی دا بنه جهد دکه ت نهو ژی ئه فه یه: تهوحید ریّکا به حه شتیه، و شرک ریّکا جههنه مییه.

و دەمى صەحابى خەلەت د قى ئايەتى گەھشتىن، و ھزركرى كو مەخسەد ب زۆردارىيى ھەر زۆردارىيەكە يا ھەبت، پىغەمبەرى -سلاڤ لىن بن- مەعنايا ئايەتى يا دورست بۆ وان ديار كر.

ژ وان مفایین د څې حهدیستي دا ههین ب کورتي:

١- تەوحىد ھىدايەتنى و چوونا بەحەشتى ب دەست خودانى قە دئينت.

۲- شرک هیدایهت و تمناهیینی ژ دهست خودانی دهردئیخت.

٣- ئەو باوەرىيا شرك تۆكەل دېت چو مفايى ناگەھينتە خودانى خۆ.

نەزر دۋيْت بۇ خودى بت

(١٧) عَنْ عَائِشَةَ - رضى الله عنها -، عَنِ النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم - قَالَ: ﴿ مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ الله فَلْيُطِعْهُ ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ الله فَلْيُطِعْهُ ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيهُ فَلاَ يَعْصِهِ ﴾.

رواه البخاري

عائیشا -خودی ژی رازی بت- دبیّژت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوّت: ههچییی نهزر کربت کو گوهدارییا خودی بکهت، بلا گوهدارییا وی بکهت، و ههچییی نهزر کربت بی ئهمرییا وی بکهت، بلا بی ئهمرییا وی نهکهت.

بوخارى ڤەدگوھێزت

نهزر (النذر) د زاراقی شهرعی دا ئهوه مروّقی موکهلله ف خوّ مهجبوور بکهت کو تشته کی نه یی واجب ل سهر وی ئهو بوّ خودی بکهت، وه کی کو بیّرت: نهزر بت ل سهر من ئهز ده پروّژییین سوننه بوّ خودی بگرم. و ئه قه پهنگیشکرن، و طاعه و عیباده تییه، لهوا دقیّت ئهو بوّ خودی ب تنی بیّته پیشکیشکرن، و ههچییی نهزره کی نه بو خودی بده ت دی که فته د شرکی دا، وه کی کو بیژت: نهزر بت ل سهر من قوربانه کی بوّ فلان مهزاری بده م.. و ژ قی حهدیسا بوّری ئاشکهرا دبت کو ههچییی ل سهر خوّ نهزر کربت کو ئهو تشته کی وهسا بکه تطاعه تی دبت کو ههچییی ل سهر خوّ نهزر کربت کو ئهو تشته کی وهسا بکه تطاعه تی

خودی تیدا بت، وه کی نقیر و روز پیین سوننه بلا ئه و نه زرا خو ب جه بینت، و ههچییی تشته کی وهسا ل سه رخو نه زر کربت کو بی ئه مرییا خودی و گونه ه تیدا بت بلا ئه و وی نه زری ب جه نه نینت.

و ههر چاوا بت نهزر چو خيري د گهل خو نائينت، وه کی د حهديسه کي دا هاتی، و ئهو تشتي خودي ل سهر عهبدي خو لازم نه کربت، يا باشتر ئهوه ئهو وي ل سهر خو لازم نه کهت، و ئه گهر دلي وي چوو کرنا باشييه کي ههما بلا ئهو وي بکهت بي ل سهر خو لازم بکهت.

ژ وان مفایین د څې حمدیستي دا همین ب کورتي:

۱- ئەگەر مرۆڤى ل سەر خۆ نەزر كر عيبادەتەكى بۆ خودى بكەت، بلا ئەو نەزرا خۆ ب جهـ بينت.

٢- و ئەگەر وى ل سەر خۆ نەزركر بى ئەمرىيا وى بكەت بلا وە نەكەت.

ژ ترسا کهفتنا د شرکی دا عیبادهتی خودی ل جهی شرکی نهکه

الله عنه - قَالَ: نَذَرَ رَجُلٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ الله هاليِّ الأنصاريِّ - رضي الله عنه - قَالَ: نَذَرَ رَجُلٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم -، فَقَالَ: أَنْ يَنْحَرَ إِبِلًا بِبُوَانَة، فَأَتَى النَّبِيَّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم -، فَقَالَ: إِنِّي نَذَرْتُ أَنْ أَنْحَرَ إِبِلًا بِبُوانَة، فَقَالَ النَّبِيُّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّم -: ﴿ هَلْ كَانَ فِيهَا وَنَنْ مِنْ أَوْنَانِ الجَاهِلِيَّةِ يُعْبَدُ؟ ﴾ قَالُوا: لَا، قَالَ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم -: ﴿ هَلْ كَانَ فِيهَا عِيدٌ مِنْ أَعْيَادِهِمْ؟ ﴾ ، قَالُوا: لَا، قَالَ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم -: ﴿ أَوْفِ بِنَذْرِكَ، فَإِنَّهُ لَا وَفَاءَ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم -: ﴿ أَوْفِ بِنَذْرِكَ، فَإِنَّهُ لَا وَفَاءَ لِنَذُرِ فِي مَعْصِيَةِ الله ، وَلَا فِيهَا لَا يَمْلِكُ ابْنُ آدَمَ ﴾ .

رواه أبو داوود

ثابتی کوری ضهححاکی نهشههلی یی نهنصاری -خودی ژی رازی بت- دبیرت: زهلامه کی ل سهر ده می پیغهمبهری -سلاف لی بن- نهزر کربوو کو نه و هنده ک حیشتران ل (بوانهیی) سهرژی کهت، قیجا نه و هاته نک پیغهمبهری -سلاف لی بن- و گوتی: مین نهزر کرییه کو هنده ک حیشتران ل بوانهیی سهرژی کهم، پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوتی: صهنهمه و صهنهمین بیخهمبهری -سلاف لی بن- گوتی: صهنهمه و صهنهمین بیخهمبهری کوتین: نهخیر، وی جاهلییه تی ل ویری ههبوو عیباده ت بو بیته کرن؟ گوتن: نهخیر، وی

گۆت: جەژنەک ژ جەژنین وان ل ویری دھاتە گیران؟ گۆتن: نەخیر، پیغهمبەری -سلاف لی بن- گۆتی: نەزرا خو ب جهد بینه، و ئهو نەزرا بی ئەمرییا خودی تیدا بت نائیته ب جهد ئینان، و نەزركرنا وی تشتی ژی یی كو نه یی مروقی بت.

ئەبوو داوود قەدگوھيزت

بوانه جههکه دکهفته نیزیکی باژیری (یهنبوعی) ئهوی دکهفته سهر دهریایا سۆر د ناقبهرا مهدینی و مهکههی دا، و زهلامهکی ل سهر خو نهزر کربوو ئهو هنده ک حیّشتران بو خودی ل وی جهی بکهته قوربان، و گاڤا وی پسیارا ڤی نهزرا خو ژ پیغهمبهری -سلاڤ لی بن- کری، کانی ئهو چ بکهت؟ پیغهمبهر ترسیا ئهو جهد د جاهلییهتی دا جهی صهنهمه کی بت خهلکی قوربان ل ویّری بو وی صهنهمی سهرژی کربن، یان ژی ئهو جهی جهژنهکا خهلکی جاهلییهتی بت، ههر جار ئهو ل ویّری گههشتبنه ئیّک و حهیوان سهرژی کربن، لهو ئهڤ پسیاره ژی کر.. و ژ ڤی پسیارا وی دئیّته زانین کو قهکوشتنا قوربانی بو خودی ل وی جهی موشرک قوربانا بو صهنهمین خو یان جهژنین خو یین جاهلی سهرژی دکهن، کارهکی دورست نینه؛ چونکی ئهو دبته ریّک بو خودان باوهری کو ئهو هیّدی کارهکی دورست نینه؛ چونکی ئهو دبته ریّک بو خودان باوهری کو ئهو هیّدی هیّدی بهر ب شرکی قه بیت.

ژ لایهکن دی قه ئه خه حهدیسه هندی دگههینت کو چاقلینکرنا کافران -وهلهو ب ئنیه ته کا باش ژی بت- چی نابت، و چاقلینکرنا کافران ب هندی دبت مروّق چاف ل وان بکهت د عهیدین وان دا، چ جلکین وه کی یین وان بکهته بهر خوّ، یان سهر و بهری خوّ وه کی یی وان لی بکهت، یان وه کی وان ری و رهسمین جهژنی بگیرت.

ژ وان مفايين د څې حمديسې دا همين ب کورتي:

- ۱- ئەو رىكىن بەرى مرۆقى ددەنە شركى دقىت مرۆڭ خۆ ژى بدەتە پاش، ئەگەر خۆ پەرسىتنا خودى ژى بىت ل وى جهى يىي موشرك صەنەمىين خۆ لىي دپەرىسىن.
- ۲- حەرامه بۆ موسلمانى وى تشتى بكەت يى چاڤلىكرنا كافران تىدا بت.
- ۳- دورسته مروّث جهه کی بوّ دانا نهزرا خوّ دهسنیشان بکهت، ئهگهر خوّ
 وی جهی چو تایبه تمهندییین خوّ نهبن ژی.

مەلھوونە يى قوربانان نە بۆ خودى بدەت

(١٩) عَنْ أميرِ المؤمِنينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ -رضى الله عنه-، قَالَ: سمِعْتُ رسولَ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَقُولُ: ﴿ لَعَنَ اللهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ الله، وَلَعَنَ اللهُ مَنْ آوَى مُحْدِثًا، وَلَعَنَ اللهُ مَنْ لَعَنَ اللهُ مَنْ لَعَنَ وَاللّهُ مَنْ اللهُ مَنْ عَيَّرَ مَنَارَ الْأَرْضِ ﴾.

رواه مسلم

ئهمیری خودان باوهران عهلییی کوپی ئهبوو طالبی -خودی رازی بت- دبیّرت: من گوه ل پیغهمبهری بوو -سلاف لی بن- گرّت: خودی لهعنه ال وی کرینه یی قوربانان نه بو خودی قهکورژت، و خودی لهعنه ال وی کرینه یی وی کهسی بحهوینت یی تشته کی ل دینی زیده کهت، یان کاره کی خراب د ناف ئوممه تی دا پهیدا کهت، و خودی لهعنه ال وی کرینه یی لهعنه تان ل ده یک و بابین خو بکهت، و خودی لهعنه ال وی کرینه یی لهعنه تان ل ده یک و بابین خو بکهت، و خودی لهعنه ال وی کرینه یی کرینه یی توخویب و نیشانین عهردی بگوهورت.

موسلم قهدگوهيزت

قەكوشتنا حەيوانى و دانا وى وەك قوربان، رەنگەكى عيبادەتىيە، مىرۆڭ خۆ پى نىزىكى خودى دكەت، و ھەچىيى قوربانەكى بدەت نە بۆ خودى، قىجا

چ بو صهنهمه کی بت، یان ژی بو مهزاره کی بت، یان بو مهزنه کی بت.. ئه قه شرکه و خودان پی ژ دینی دهردکه قت، و ئه و ته عداییه ل سه ر حه قه کی ژ حه قین خودی، له و خودی له عنه ت ل وی که سی کرینه یی ب قی چهندی راببت.

ههر وهسا حهدیس ئیشارهتی ددهته هنده ک گونههین دی ژی یین خودانی هیرژای لهعنه تا خودی دکهن، ئهو ژی ئه قهنه: حهواندن و پشته قانییا بیده عهچی و تاوانباران و هاریکارییا وان ل سهر خرابییا وان، و گههاندنا نهخوشییی بو دهیبابان ب ریکا گوتنا ئاخفتنین کریت و سهقهت، و گوهارتنا توخویب و نیشانین عهردی د نا قبه را ملکی خهلکی دا.

ژ وان مفایین د ڤێ حمدیسێ دا همین ب کورتی:

۱- ئەڤ حەدىسە چار رەنگىن گونەھىن مەزن بەرچاڤ دكەت يىن خودانى خۆ ھىراى لەعنەتا خودى دكەن.

٢- دانا قورباني عيبادهته و ئهگهر ئهو بو خودي نهبت ئهو دبته شرک.

۳- ئەوى قوربانى بۆ ئىكى دى ژ بلى خودى بدەت، ئەو كەسەكى مەلعوونە و مەلعوون ئەوە يى ژ رەحما خودى بىبار دېت.

حهراهه رستکان بکهنه ستویی حهیوانهتی بو پاراستنا وان ژ چاڤان و ئاتافان

(٢٠) عَنْ أَبِي بَشِيرِ الْأَنْصَارِيِّ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللهُ عَنْهُ - أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللهِ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ قَالَ: فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللهِ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - رَسُولًا أَنْ لَا يَبْقَيَنَّ (لَا تَبْقَيَنَّ) رَسُولًا أَنْ لَا يَبْقَيَنَّ (لَا تَبْقَيَنَّ) فِي رَقَبَةٍ بَعِيرٍ قِلَادَةٌ مِنْ وَتَرٍ، أَوْ قِلَادَةٌ إِلَّا قُطِعَتْ.

وفي رواية لمسلم: قال مالك: أرى ذلك من العين.

رواه البخاري و مسلم

ئهبوو بهشیری ئهنصاری -خودی ژی رازی بت- دبیّرت کو جاره کی ئهو د گهل پیغهمبهری -سلاف لی بن- ل سهفهره کی بوو، ئینا پیغهمبهری -سلاف لی بن- قاصده که هنارت کو ئهو رسته که که یان رسته که دا شان هاتییه چیّکرن د ستویی حیّشتره کی دا نه هیّلت ئه گهر قهت نه که ت.

د ریوایه ته کن دا ل نک موسلمی هاتییه: مالک دبیّرت: یا ژ من قه نُهو به حسی وان رستکانه ییّن ژ بهر چاقان دکهنه ستویی حیّشتران.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

ئەڭ حەدىسە ھندى دگەھىنت كو ژ خودى يىقەتر تشتەك نىنە بشىت خرابييين ژ مروّقي بدهته ياش، و چو مهعنا بوّ وي نينه دهمين هندهک نهزان رستكەكئ يان نقشتىيەكئ يان وينەيى چاقەكى ب جەيوانەتى خۆ يان خانىيى خۆ بان ب زارۆكەكى خۆ قە دھلاوىسى ب ئنبەتا ھندى كو ئەڤ تشتە جاڤان و حهسویدییی و خرابییی بیاریزت؛ چونکی مروّقیی خودان باوهر باش دزانت کو باشي و خرابي ب دهستي خودي ب تنيّيه، خودايي مهزن د ئايهتهكي دا دبيّرت: ﴿ قُلْ أَفْرَءَيْتُم مَّا تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ ٱللَّهُ بِضُرِّ هَلْ هُـنَّ كلشِفَاتُ ضُرِّهِۦٓ أُو أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِهِ عُلْ حَسْبِيَ ٱللَّهَ ۚ عَلَيْـهِ يَتَـوَكُّلُ ٱلْمُتَوِّئِكُـونَ ۞ ﴾ (الزمر: ٣٨) يهعني: تو بيّره وان: ئهريّ ئمويّن هوين دوعايان ژيّ دكهن و هوارين خو دگههينني ژبلي خودي دي شين وي نهخوشييي ژمن دويرکهن يا خودي بو من حەزكرى، يان وي تەنگاڤييني ژ سەر من راكەن يا ب سەر من دا هاتي؟ يان ئەرى ئەو دى شين مفايەكى خودى بۆ من حەزكرى و گەهاندىيە من ژ من دویر کهن، یان روحما خودی ژ من گرن؟ (ئهو دی بیّژن: نه) تو بیّرژه وان: خودی تیرا من همیه و ئمو بمسی منه، بوّ ب دهستقهئینانا مفای و دویرکرنا زياني، هيڤيكار خو دهيّلنه ب هيڤييا وي ڤه.

و ههچییی تشته کی ب خو قه یان ب مروقه کی خو یان حهیوان و ماله کی خو قه به لاویست و هزر بکهت ئه و -نه کو خودی - دی خرابییی ژی ده ته پاش، ئه و دی بته موشرک شرکه کا مهزن و دی ژ دینی ده رکه قت، و ئه گهر هزر بکه ت ئه و تشت ئه گهره بو پالدانا خرابییی ئه قه دی بته ژ شرکا بچویکتر یا خودانی تووشی گونه هه کا مهزن دکه ت، و مروقی موسلمان و خودان باوه ر دقیت هیقییا وی ب خودی ب تنی قه یا گریدای بت، و بزانت به س ئه وه دشیت باشییی بگه هینتی و خرابییی ژی بده ته پاش.

ژ وان مفايين د ڤێ حمديسێ دا همين ب کورتي:

- ۱- حهرامه مروّق رستکه کی ب حهیوانه تی شه بکه ت ب وی تنیه تی کو تهو رستک دی وی ژ چاقان و خرابییی پاریزت؛ چونکی نهو شرکه.
- ۲- ئەگەر ھلاويستنا رستكى نە ب قى ئنيەتى بت ئەو ناكەفتە د بن كارى حەرام قە.
- ٣- وهكى ڤێيه ئهوێن چاڤكان ب خانييێن خو ڤه دهلاويسن، بو پاڕاستنا ژ چاڤان.
- ٤- باشى و خرابى ب تنى د دەست خودى دانه، و ئەوە دشىت باشىيى بگەھىنتە مرۆقى يان خرابىيى ژى بدەتە ياش.

ل بەرخۆكرنا نقشتى و بازبەندان ژ شركييە

(٢١) عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرِ الجُهَنِيِّ -رَضِيَ الله عَنهُ - أَنَّ رَسُولَ الله حَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَقْبَلَ إِلَيْهِ رَهْطٌ، فَبَايَعَ تِسْعَةً وَأَمْسَكَ عَنْ وَاحِدٍ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ الله ، بَايَعْتَ تِسْعَةً وَ تَرَكْتَ هَـذَا؟ قَالَ: ﴿ مَنْ قَالَ: ﴿ مَنْ قَالَ: ﴿ مَنْ عَلَيْهِ تَمِيمَةً ﴾ فَأَدْخَلَ يَدَهُ فَقَطَعَهَا، فَبَايَعَهُ، وَقَالَ: ﴿ مَنْ عَلَيْهِ تَمِيمَةً ﴾ فَأَدْخَلَ يَدَهُ فَقَطَعَهَا، فَبَايَعَهُ، وَقَالَ: ﴿ مَنْ عَلَيْهِ تَمِيمَةً فَقَدْ أَشْرَكَ ﴾.

أخرجه أحمد

عوقبه یی کوری عامری جوهه نی -خودی ژی رازی بت- دبیژت: ده زه لام هاتنه نک پیغه مبه ری -سلاف لی بن-، وی به یعه دا نههان، و ئیک هیلا، ئینا صهحابییان گوته پیغه مبه ری -سلاف لی بن- ته به یعه دا نههان و ئیک هیلا؟ وی گوت: ئه شی نقشتیه کا پیشه هه ی، ئینا وی دهستی خو ب نک فه بر و قه تاند، و گوت: هه یییی نقشتیه کی به لاویست ئه و وی شرک کر.

ئەحمەد قەدگوھيزت

(٢٢) عَنْ قَيْسِ بْنِ السَّكَنِ الْأَسَدِيِّ، قَالَ: دَخَلَ عَبْدُ الله بْنُ مَسْعُودٍ -رَضِيَ الله عَنْهُ - عَلَى امْرَأَةٍ، فَرَأَى عَلَيْهَا حِرْزًا مِنَ

الحُمْرَةِ، فَقَطَعَهُ قَطْعًا عَنِيفًا ثُمَّ قَالَ: إِنَّ آلَ عَبْدِ الله عَنِ الشِّرْكِ أَغْنِيَاءُ، وَقَالَ: كَانَ مِمَّا حَفِظْنَا عَنِ النَّبِيِّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: ﴿ أَنَّ الرُّقَى وَالتَّمَائِمَ وَالتَّوَلَةَ مِنَ الشِّرْكِ ﴾.

أخرجه أحمد والحاكم

قهیستی کوری سهکهنتی ئهسهدی دبینرت: عهبدللاهتی کوری مهسعوودی -خودی ژی رازی بت- چوو نک ژنهکتی دیت بازبهنده ک ژ بهر ئیشه کا دبینرتی: (حومره) ل بهر بوو ئینا وی ئهو ب دژواری ژی قه کر و گوت: بنه مالا عهبدللاهی چو مننه ت ب شرکتی نینه، و گوت: ژ وی تشتی مه ژ پیغه مبهری -سلاف لی بن- ژبهر کری ئهفه بوو: هندی عهزماندن و نقشتی و بازبهندن شرکه.

ئەحمەد و حاكم قەدگوھيزن

(٢٣) عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكِ الأشجعي -رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: كُنَّا نَرْقِي فِي اللهِ عَنْهُ- قَالَ: كُنَّا نَرْقِي فِي الجَاهِلِيَّةِ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ الله، كَيْفَ تَـرَى فِي ذَلِـكَ؟ فَقَالَ: ﴿ اعْرِضُوا عَلِيَّ رُقَاكُمْ لاَ بَأْسَ بِالرُّقَى مَا لَمْ تَكُنْ شِرْكًا ﴾.

أخرجه مسلم و أبو داود

عـهوفــن کـورێ مـالکێ ئـهشجهعــی -خـودێ ژێ رازی بـت-دبێژت: مه ل جاهلييهتێ عهزماندن (پێڤه خواندن) دکر، مه گوته پێغهمبهری -سلاڤ لێ بن- تو چاوا ڤێ چهندێ دبيني؟ وی گوّت: عەزماندن و پیقهخواندنین خو بو من بیژن، پیقهخواندن قهیدی ناکهت ئهگه, شرک نهبت.

موسلم و ئەبوو داوود قەدگوھيزن

ئەق ھەر سى حەدىسە ھندى دگەھىنى كو عەزماندى و ل بەرخۆ كرنا نقشتى و بازبەندان؛ چ بۆ پالدانا خرابىيى و چاقان بت، يان ژى بۆ شرينكرنا كەسەكى لى بەر ئىكى دى بت، ئەقە ژ شركا ب خودىيە؛ چونكى ئەو ھندى دگەھىنت كو خودانى باوەرى ھەيە كو ژ بلى خودى تشتەكى دى يان كەسەكى دى ھەيە دشىت باشى و خرابىيى بگەھىنتە مرۆقى.

و عـهزمانـدن و پیقهخوانـدن ئـهگـهر ب ئایـهتین قورئانی بت یان ب وان دوعایان بت یـین د حـهدیـسـین دورست دا هـاتـی دورسته، بهلی ئهگـهر ئـهو ب هندهک گوّتنین خهلهت یان تهوهسسولا نهدورست بت ئهو چی نابت.

ژ وان مفايين د ڤێ حهديسێ دا ههين ب کورتي:

 ۱- ل بهرخوّکرنا نقشتی و بازبهندان ب ئنیهتا هندی کو ئهو دی مروّقی پاریزن کارهکی حهرامه دقیّت موسلمان خوّ ژی بدهته پاش.

۲- عـهزمانـدن و پیڅهخوانـدن ئـهگـهر ب ئايـهت و دوعـايين دورست بـت
 دورسته، و ئهگهر ب هندهک ئاخفتنين نهدورست بت چي نابت.

۳- (تیوه له) رهنگه کنی بازبه ندانه بو ژن و میران دئینه چیکرن دا ل بهریک شرین ببن، ئه قه ژی کاره کنی حهرامه.

خۆپاراستنا ب خودیٌ ژ تەوحىدىيە

(٢٤) عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ- قَالَ: جَاءَ رَجُلُ إِلَى النَّبِيِّ -صَلَّى اللهُ عَنْهُ- قَالَ: جَاءَ رَجُلُ إِلَى النَّبِيِّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- فَقَالَ: يَا رَسُولَ الله، مَا لَقِيتُ مِنْ عَقْرَبٍ لَدَغَنْنِي الْبَارِحَةَ، قَالَ: ﴿ أَمَا لَوْ قُلْتَ حِينَ أَمْسَيْتَ: أَعُوذُ بِكَالِهِ النَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ تَضُرُّكَ ﴾.

رواه مسلم

ئەبوو ھورەيرە -خودى ژى رازى بت- دېيرى: زەلامەك ھاتە نك پىغەمبەرى -سلاف لى بن- و گۆتى: ئەى پىغەمبەرى خودى، ئەوا شقىدى من ژ دويپشكەكى ب من قەداى دىتى.. وى گۆت: ئەگەر دەمى ل تە بوويە ئىقار تە گۆتبا: ئەز خۆ ب پەيقىن خودى يىن تمام ژ خرابىيا تشتى وى ئافراندى دپارىزم، وى دويپشكى چو زيان نەدگەھاندە تە.

موسلم قەدگوھيزت

(٢٥) عَنْ خَوْلَةَ بِنْتِ حَكِيمِ السُّلَمِيَّة -رَضِيَ اللهُ عَنْها-قالت: سَمِعْتُ رَسُولَ الله -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ: ﴿ مَنْ نَزَلَ مَنْزِلاً ثُمَّ قَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ الله التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. لَمْ يَضُرُّهُ شَيْ عَنْ مَنْ عَنْزِلِهِ ذَلِكَ ﴾.

رواه مسلم

خمولایا کچا حمکیمی سوللهمی -خودی ژی رازی بت-دبیّرت: من گوه ل پیخهمبهری -سلاف لی بن- بوو وی دگوّت: همچییی ل جهه کی بدانت و بیّرت: ئمز خوّ ب پهیڤیّن خودی ییّن تمام ژ خرابییا تشتی وی ئافراندی دپاریزم. تشته ک زیانی ناگههینته وی حمتا ئمو ژ وی جهی بار دکهت.

موسلم قهدگوهيزت

مهبهست ب خۆپاراستنی ئهوا ب عهرهبی دبیّژنی: (الاستعادة) پهنابرنه بو نک ئیّکی؛ دا ئهو مروّقی ژ نهخوّشیه کی بپاریّزت، و مروّقی خودان باوهر دقیّت بزانت کو ب تنی خودییه دشیّت وی ژ خرابییان بپاریّزت؛ چونکی گههاندنا باشی و خرابیییی ب تنی د دهستی خودی دایه، و ئهو دشیّت باشییی بگههینته مروّقی و خرابیییی ژی بده ته پاش. و ئهقه بهحسی وان خرابییانه یین پالدان و پاشقه برنا وان ب چو مروّقان قه نهئیت، ژ خوّ ئهگهر د شیانا مروّقه کی دا ههبت وان خرابییان پاشقه بهت، دورسته مروّق ههواریّن خوّ بگههینتی و خوّ پی بده ته پاراستن، وهکی مروّقه کی بکهفته ئاقی و ژ خنداقاندنی بترست، قیّجا ههواریّن خوّ بگههینته مهلهقانی و خوّ پی بپاریّزت. یان کهسهک زوّردارییه کی ل مروّقی بکهت قیّجا مروّق بچته نک مروّقه کی خودان دهسهه لات و بیّژتی: من ژ ستهما فلان کهسی بیاریّزه.

و خۆپاراستنا ژوێ خرابييا ب كەسى قە نەئىت مرۆقى ژێ بپارىزت ژبلى خودێ، دڤێت ب خودێ ب تنێ بت، ئەگەر نه.. خودان دێ كەڧتە د شركێ دا، وەكى كو مرۆڤ ھەوارێن خۆ بگەھىنتە كەسەكى كو ئەو مرۆڤى ژ جەھنەمىێ بپارىزت، يان ژ خرابىيا د پاشەرۆژێ دا قەشارتى.

خوداین مهزن د ئایهته کن دا به حسی هنده ک مرق قان دکه ت خوّپاراستنا وان ژ خرابییی ب هنده ک ئه جنان بوویه، و دبیّرت: ﴿ وَأَنَّهُ وَ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ ٱلْإِنسِ یَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ ٱلْجِنِ فَرَادُوهُمْ رَهَقًا ۞ ﴾ (الجن: ٦) یه عنی: هنده ک زه لامان ژ مرق قان هه بوون خوّ ب هنده ک زه لامان ژ ئه جنان دپاراستن، قیّجا وان ب قی کاری خوّ پر ئهو دسه ردابرن.

و ئەڤ ھەردو حەدىسە گرنگىيا قى زكرى بۆ خۆپاراستنا ب خودى بۆ مە ئاشكەرا دكەت: (أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق) لەو دڤێت مرۆڤ ھەردەم بێژت؛ دا ژ خرابييى بێته پاراستن.

ژ وان مفایین د څې حمدیسې دا همین ب کورتی:

 ۱- خۆپاراستنا ژون خرابييا بەس ب خودى قەبيت وى ژ مرۆقى بدەتـه پاش، ئەگەر ب ئىكى دى بت ژبلى خودى شركه.

۲- خرابی د دهستی خودی دایه و بهس ئهوه دشیت وی ژ مروقی بدهته پاش، لهو خوپاراستنا ب ئیکی دی ژ بلی وی چو مفایی ناگههینته خودانی.

۳- گەلەک يا گرنگە مرۆڤ ھەردەم ڤى زكرى بێژت: (أعوذ بكلمات الله
 التامات من شر ما خلق) دا مرۆڤ بێته پاراستن.

مفا و زیان د دهست پیخهمبهری ب خو ژی دا نینه

(٢٦) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللهُ عَنَهُ - قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللهُ عَنَّ وَجَلَّ ﴿ وَأَنذِرُ عَشِيرَتَكَ اللهُ عَنَّ وَجَلَّ ﴿ وَأَنذِرُ عَشِيرَتَكَ اللهُ عَنَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - حِينَ أَنْزَلَ الله عَزَّ وَجَلَّ ﴿ وَأَنذِرُ عَشِيرَتَكَ اللَّا قُرَيْشٍ - أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا - اشْتَرُوا أَنْفُسَكُمْ ، لاَ أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ الله شَيْئًا، يَا بَنِي عَبْدِ مَنَ الله شَيْئًا، يَا عَبَّاسُ بْنَ عَبْدِ المُطَّلِبِ لاَ أُغْنِي عَنْكَ مِنَ الله شَيْئًا، وَيَا صَفِيّةُ عَمَّةً رَسُولِ الله لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا، وَيَا صَفِيّةُ عَمَّةً رَسُولِ الله لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا، وَيَا صَفِيّةُ عَمَّةً رَسُولِ الله لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا، وَيَا صَفِيّةُ عَمَّةً رَسُولِ الله لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا، وَيَا صَفِيّةُ عَمَّةً رَسُولِ الله لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا، وَيَا صَفِيّةُ عَمَّةً رَسُولِ الله لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا، وَيَا صَفِيّةً عَمَّةً رَسُولِ الله لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا، وَيَا صَفِيّةً عَمَّةً مَا سَلِينِي مَا شِئْتِ مِنْ مَالِي لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ الله شَيئًا ﴾.

رواه البخاري و مسلم

ئەبوو ھورەيرە -خودى ژى رازى بت- دېيژت: دەمى خودى ئەڭ ئايەت ئىينايە خوارى: ﴿ وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ ٱلْأَقْرَبِينَ ۞ ﴾ پىغەمبەر سلاڭ لى بن- رابوو قە و گۆت: گەلى قورەيشىيان -يان پەيقەكا نىزىكى وى خۆ بكرن ئەز مفايى ب تشتەكى ژ خودى ناگەھىنمە ھەوە، گەلى مالباتا عەبدمەنافى ئەز مفايى ب تشتەكى ژ خودى ناگەھىنمە ناگەھىنمە ھەوە، ئەى عەبباسى كورى عەبدلموططەلبى ئەز مفايى ب تشتەكى ژ خودى ناگەھىنمە تە، ئەي صەفىيايا مەتا

پیغهمبهری خودی نهز مفایی ب تشته کی ژخودی ناگههینمه ته، نهی فاطمایا کچا موحهمهدی ته چهند ژ مالی من بقیت ژ من بخوازه، نهز مفایی ب تشته کی ژخودی ناگههیننمه ته.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

مفا و زیان د دهستی خودی ب تنی دایه، و بهس ئهوه دشیّت باشییی بگههینته مروّقی یان خرابییی ژ مروّقی بده ته پاش، ئهقه کالکلکا باوه رییییه د عهقیده یا ئیسلامی دا، ژ بهر قی چهندی دقیّت هیقییا مروّقی ب خودی ب تنی بت، و ترسا وی ژی ژ خودی ب تنی بت، دا تهوحیدا وی یا دورست و تمام بت، و دقیّت مه باوه ری ههبت کو ژ خودی پیقهتر کهس نهشیّت مفایی یان زیانی بگههینته مروّقی، ئهگهر خو ئهو کهس پیغهمبهر ب خو ژی بت -سلاڤ لی بن- د گهل بهایی وی یی مهزن ل نک خودی، ژ بهر هندی پیغهمبهری -سلاڤ لی بن- گوته مروّقین خو یین نیزیک و ئویجاخا خو: ئهگهر خودی باشیهک بو ههوه قیا ئهز نهشیم وی ژ ههوه بده مه پاش، و ئهگهر وی خرابییهک ژی بو ههوه قیا ئهز نهشیم وی ژ ههوه پال بده م، لهو دقیّت هوین کاری بو خو بکهن، و خو نههینانه ب هیقییا من قه.

و ئەق حەدىسە ھندى دگەھىنت كو ھەچىيى خۆ بېيلتە ب ھىڤىيا كەسەكى قە، ئەگەر خۆ ئەو كەس پىغەمبەر بت يان مرۆقەكى چاك و وەلى بت، و ھزر بكەت ئەو ل دنيايى دى مفايى گەھىنتى و زيانى ژى دەتە پاش، يان ل رۆژا قيامەتى دى وى بەتە بەحەشتى و ژ ئاگرى پارىزت، ئەو دى كەفتە د خانەيا شركى دا؛ چونكى ئەق كارە ب خودى ب تنى دېت، نە ب كەسى دى.

ئیمامی بوخاری ژ عهبدللاهی کوری عومهری قهدگوهیزت، دبیرژت: پشتی پیغهمبهری -سلاف لی بن- سهری خو ژ روکووعی راکرییه قه د رکاعه تا دووماهییی دا ژ نقیژا سپیدی، گوت: یا رهبی لهعنه تان ل فلان و فلان و فلانی بکه.. نفرین ل صهفوانی کوری ئومهییهی و سوههیلی کوری عهمری و حارثی کوری هیشامی کرن.. ئینا ئه ثایه تاهه خواری: ﴿ لَیْسَ لَكَ مِنَ ٱلْأُمْرِ شَیْءُ أَوْ یَتُوبَ عَلَیْهِمْ أَوْ یُعَذِبَهُمْ فَإِنّهُمْ طَلِمُونَ ﴿ یهعنی: ئهی پیغهمبهر د کاری بهنیان دا چو تشته ک د دهستی ته دا نینه، و بهلکی هنده ک ژ قان یین شهری ته کری دلی وان بو ئیسلامی قهبت وموسلمان ببن، قیجا خودی توبی بدانته سهر وان. و ئهوی عهزاب بده ت یی بمینته ل سهر کوفرا خو.

و ئاشكەرايە كو ئەڭ ھەر سى مرۆڤە ل رۆژا ڤەكرنا مەكەھى موسلمان بوون.

ژ وان مفايين د څې حمديسې دا همين ب کورتي:

۱- مفا و زيان د دهستن خودي ب تنني دانه.

۲- د مهسهلا گههاندنا مفایی و زیانی دا چو ب دهستی پیغهمبهری ب خو ژی -سلاف لی بن- نینه، و چو کیماسی بو پیغهمبهری -سلاف لی بن- د قی چهندی دا نینه، چونکی ئه ه کاره کی تایبه تی خودییه.

۳- ژ شرکێیه مروٚڤی باوهری ههبت کو ژ بلی خودێ و بێی دهستویرییا وی ئێکێ دی ههیه بشێت مفایی و زیانێ بگههینت.

(غولوو) د دینی و مروْقان دا چی نابت چونکی ئهو مروْقی دبهته هیلاکی

(۲۷) عَنْ عُمَرَ بِنِ الخطابِ -رَضِيَ اللهُ عَنهُ - قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ -صَلَّى اللهُ عَنهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَقُولُ: ﴿ لاَ تُطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّبِيَّ -صَلَّى اللهُ وَرَسُولُهُ ﴾. النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ الله وَرَسُولُهُ ﴾.

رواه البخاري

عومهری کوری خهططابی -خودی ژی رازی بت- دبیژت: من گوه ل پیغهمبهری بوو -سلاف لی بن- دگوت: زیده مهدحین من نهکهن وه کی فهلهیان زیده مهدحین کوری مهریهمی کرین، ههما ئهز بهنییی ویمه، قیجا هوین بیژن: بهنییی خودی و پیغهمبهری وی. بوخاری قهدگوهیزت

(٢٨) عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُا-، قَالَ : قَالَ لِي رَسُولُ الله -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - غَدَاةَ جَمْعِ : ﴿ هَلُمَّ الْقُطْ لِي ﴾ رَسُولُ الله -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - غَدَاةَ جَمْعٍ : ﴿ هَلُمَّ الْقُطْ لِي ﴾ فَلَقَطْتُ لَهُ حَصَيَاتٍ هُنَّ حَصَى الخَذْفِ ، فَلَـاً وَضَعَهُنَّ فِي يَدِهِ ، فَلَقَطْتُ لَهُ حَصَيَاتٍ هُنَّ حَصَى الخَذْفِ ، فَلَـاً وَضَعَهُنَّ فِي يَدِهِ ، قَالَ : ﴿ نَعَمْ بِأَمْثَالِ هَؤُلاءِ، وَإِيَّاكُمْ وَالْغُلُوَّ فِي الدِّينِ، فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِالْغُلُوِّ فِي الدِّينِ ﴾.

رواه أحمد

عهبدللاهی کوری عهباسی -خودی ژی رازی بت- دبیرت: سپیدهیا رهجمی پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوته من: وهره بهرکان بو من فیده، من هنده ک بهرکین هویر (وه کی وان یین بو بهرتفکی دئینه ب کارئینان) بو وی فیدان، گافا وی ئهو کرینه د دهستی خو دا وی گوت: بهلی، رهجمی ب بهرکین هوسا بکهن، و هشیار بن شداندنی د دینی دا نه کهن، چونکی ئهوین بهری ههوه ههما بشداندنا د دینی دا چوونه هیلاکی.

ئەحمەد قەدگوھيزت

(غولوو) پهیشه کا عهرهبییه مهخسه د پی دهرباسکرنا توخویبانه، و زیده ب نافدا چوونه چ ژ لایی مهزنکرنا کهسه کی قه بت، یان شداندنا د مهسه له کی دا ب باوه رییه کی یان گوتنکی یان کریاره کی .. و (غولوو) د ههر تشته کی دا یا باش نینه، و ئه گهر ئه و د دینی دا بت ئه و هیشتا دی یا خرابتر بت؛ چونکی شداندنا د دینی دا ب پهنگه کی نه پیککه فتی د گهل شریعه تی سهری دکیشته ئنجیراف و لادانا ژ پیکا دورست، کو پیکا نافنجییییه، و د حهدیسا ئیکی دا پیغه مبهر -سلاف لی بن- مه ژ وی چهندی دده ته پاش کو ئهم مروقه کی ژ حهددی وی یی دورست بلندتر لی بکهین، و گوت: هوین هند زیده موباله غی د مهدمین من دا نه کهن وه کی فه لهیان موباله غه د مهدمین عیسایی کوپی مهریه می دا کرین حه تا ئه و ژ توخویبین دورست دهریخستی و دووماهییی پشکه کا خوداینییی دایی، و گوتین: نه کوپی خودییه .. پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوت: ههما ئه و دایی، و گوتین: نه کوپی خودییی نه مهری خوداینییی عمیدی خودی و پیغه مبهری ویمه، له و دقیت ئه م چویی ژ سالوخه تین خوداینییی عمیدی خوداینییی به پیغه مبهری ده سنیشان نه کهین، وه کی کو بیژین: نه و غهیمی دزانت یان ده شیت به پیغه مبهری ده سنیشان نه کهین، وه کی کو بیژین: نه و غهیمی دزانت یان ده شیت بو پیغه مبهری ده سنیشان نه کهین، وه کی کو بیژین: نه و غهیمی دزانت یان ده شیت

مروّقی ببه ته به حه شتی، یان خرابییی ژ مه بده ته پاش.. و ئه گهر ئه ق چه نده د گهل پیخه مبه ری چه نده و گهل پیخه مبه ری چی نه بین و نه و سه روه ری پیخه مبه رانه و باشترینی مروّقانه، پا ئه و د گهل ئیکی ژ وی کیمتر ئیکجار چی نابت.

و حددیسا دوین مه ژهندی دده ته پاش کو ئهم وان کاران یین شهریعه تی ل بهر مه ب ساناهی کرین، ل سهر خوّ ب زهحمه ت بیخین و شداندنی تیدا بکهین، وه کی ده می ئهم ب کارین حهجی رادبین ئهم رهجمی ب بهرین مهزن بکهین ل شوینا بهرکین بچویک.. و ئه شهردو حدیسه دو نمونه یان بوّ مه بهرچاف دکهن ئیک یا عمقائدییه و یا دی یا کریارانه، و ئه شهردو رهنگین غولووی سهری دکیشنه توندییی، و توندی بهری خودانی دده ته سهرداچوونی، و سهرداچوون ده رگههی هیلاکییه. خودی مه بپاریزت.

ژ وان مفايين د څې حمديسې دا همين ب کورتي:

۱- غولـوو چ د بيـر و بـاوهران دا بـت، چ د کـار و کريـارين دينـي دا بـت، تشـتهکـيّ دورست نينه دڤيّت موسلمان خوّ ژيّ بدهته پاش.

۲- دڤێت مروٚڤ چو کهسان ژ حهددێ وان بلندتر ليێ نهکهت، و چو
 سالوٚخهتێن خودێ نهدهتێ، ئهگهر خوٚ ئهو کهس پێغهمبهر ژی بت.

۳- غولوو و شداندنا د دینی دا ریکا هیلاک و سهرداچوونییه.

ئاڤاکرنا مزگهفتان و کرنا نڤێژان ل سهر قهبران دژی تهوحید و باوهرییییه

(٢٩) عَنْ عَائِشَةَ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ وَأُمَّ سَلَمَةَ ذَكَرَتَا كِنِيسَةً رَأَيْنَهَا بِالْحَبَشَةِ فِيهَا تَصَاوِيرُ، فَذَكَرَتَا لِلنَّبِيِّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فَقَالَ: ﴿ إِنَّ أُولَئِكَ إِذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَهَاتَ، بَنُوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّورَ، فَأُولَئِكَ فِمَاتَ، بَنُوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّورَ، فَأُولَئِكَ شِرَارُ الخَلْقِ عِنْدَ الله يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

عائیشا -خودی ژی رازی بت- دبییژت: ئوم حهبیبه و ئوم سهلهمهیی بهحسی دیره کی کر وان ئه ول حهبهشه دیتبوو هنده ک پهیکه رلی بوون، وان ئه و بو پیغهمبه ری -سلاف لی بن- گوت، وی گوت: ئهوان، ئهگهر زهلامه کی چاک د ناف دا ههبوو و مر، ئه مزگه فته کی ل سهر قهبری وی ئافا دکهن، و وان پهیکه ران لی ددانن، ئه و خرابترین مروّقن ل نک خودی روّژا قیامه تی.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

(٣٠) عَنْ عَائِشَةَ -رَضِيَ الله عَنْهَا- قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ الله - صَلَّى الله عَنْهُ: ﴿ لَعَنَ الله - صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- فِي مَرَضِهِ الَّذِي لَمْ يَقُمْ مِنْهُ: ﴿ لَعَنَ الله

الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ ﴾ لقالت: فلَوْلاً ذَلِكَ أُبْرِزَ قَبْرُهُ، غَيْرَ أَنَّهُ خَشِيَ ، أَوْ خُشِيَ أَنَّ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا.

رواه البخاري و مسلم

عائیشا -خودی ژی رازی بت- دبیّژت: پینغهمبهری -سلاف لی بن- د وی نساخییا خو دا یا ژی رانهبوویه قه گوّت: لهعنه تا خودی ل جوهی و فهلهیان بن، وان قهبریّن پینغهمبهریّن خو کرنه مزگهفت. عائیشا دبیّژت: ئهگهر ژ بهر هندی نهبا، دا قهبری وی بیته مزگهفت.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

(٣١) عَنْ عَائِشَةَ وَعَبْدِ الله بْنِ عَبَّاسٍ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُا-قَالاَ: لَمَّا نَزَلَ بِرَسُولِ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - طَفِقَ يَطْرَحُ خَيصَةً لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا اغْتَمَّ بِهَا كَشَفَهَا عَنْ وَجْهِهِ، فَقَالَ وَهْ وَ كَذَلِكَ: ﴿ لَعْنَةُ الله عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ ﴾ يُحَذِّرُ مَا صَنَعُوا.

رواه البخاري و مسلم

عائیشا و عمبدللاهی کوری عمباسی -خودی ژهمردویان رازی بت- دبیرژن: دهمی پیغمبهر -سلاف لی بن- کهفتییه سهکهراتی وی پاته ک ب سهر دیمی خوّ داددا، و گافا بینا وی

تهنگ ببا وی ئهو رادکر، دهمن ئهوی وهسا وی گوت: لهعنه تا خودی ل سهر جوهی و فهلهیان بن، وان قهبرین پیغهمبهرین خو کرنه مزگهفت. وی ترساندن ژکاری وان دکر.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

(٣٢) عَنْ أَبِي مَرْثَدِ الْغَنَوِيِّ كَنَّازِ بِنِ الْحُصِينِ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ- قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: ﴿ لاَ تَجْلِسُوا عَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: ﴿ لاَ تَجْلِسُوا عَلَى الْقُبُورِ، وَلاَ تُصَلُّوا إلَيْهَا ﴾.

رواه مسلم

ئەبوو مەرثەدى غەنەوى كەننازى كورى حوصەينى -خودى ژى رازى بت- دبيدرت: پيغهمبەرى -سلاڤ لىي بن- گۆت: ل سەر قەبران نەروينن، و نقيرون ژى ل سەر نەكەن.

موسلم قهدگوهيزت

ئەف ھەر چار حەدىسە ھندى دگەھىنىن كو ئاۋاكرنا مزگەفتان ل سەر قەبران، بۆ ھندى دا پەرستن ل ويرى بېتەكرن كارەكى درى تەوحىدىيە؛ چونكى ئەو نىشانا مەزنكرنا خودانىي وى قەبرىيە.. و دەمى پېغەمبەر -سلاڤ لى بن- لەعنەتان ل جوھى و فەلەيان دكەت ئەويىن مزگەفت ل سەر قەبريىن پېغەمبەرىن خۆ ئاۋاكريىن و پەيكەربىن، ئەقە ھندى دگەھىنت ئەڭ كارە درى بىر و باوەريىن ئىسلامىنى، و ئەگەر مرۆۋەك ل جەھكى ھۆسا عىبادەتى خورى بۆ خودى بكەت، ئەۋ دى كەفتە گونەھەكا مەزن، ۋىجا پا چاوايە ئەگەر ئەو ل ويرى عىبادەتى بۆ

خودانی قهبری بکهت؟ وهکی کو دوعایان ژی بکهت و ههوارین خو بگههینتی، یان بهری خو بده ته قهبری د کرنا نقیژی دا ئهگهر خو پشتا وی ل قیبلی ژی بت، ئهقه شرکا دورسته، خودی مه ژی بیاریزت.

ئه قه ژی -وه کی حهدیسه کا بۆری- هندی دگههینت کو چی نابت مروّ ف (غولووی) د کهسه کی دا بکه ت، و وی ژ حهددی وی یی دورست بلندتر لی بکه ت، ئه گهر خو ئه و که س پیغه مبه ر ژی بت، چونکی ئه و دبته ریّک بو شرکی، و ژ به رگرنگییا قی مهسه لی پیغه مبه ری -سلاف لی بن- د نساخییا مرنی دا ئه و گوت، و ئوممه تا خو ژ هندی دا پاش ئه و ل سه ر قه بری وی ئا قا که ن، و قه بری وی بو خو بکه نه جهی کومبوون و په رستنی، وه کی کو جوهی و فه له یان د گه ل پیغه مبه ر و چاکین خو کری.

و دقیّت نهم ژبیر نهکهین کو فهرقه قهبر د ناقاهییهکی قه بیّته چیّکرن، و ناقاهییه ک ل سهر قهبره کی بیّته چیّکرن، یا ئیّکی دورسته بهلی یا دویی دورست نینه، و زیاره تی پیخهمبهری -سلاف لی بن- ژیا ئیّکییه، دهمی وی وه فات کری نهو ل وی جهی هاته قهشارتن یی لی مری، کو مهزهلکا عائیشایی بوو ئهوا دکه فته ته نشتا مزگه فتا وی، و پشتی مزگه فت هاتییه مهزنکرن، مهزهلکا عائیشایی ب سهر مزگه فتی قه نه هاته بهردان، دا قهبر نهکه فته د مزگه فتی قه نه هاته بهردان، دا قهبر نهکه فته د مزگه فتی هاته بهلکی مهزه ل وه کی خی ما، و مزگه فت ل ته نشت و پشت مهزه لی هاته فره هکرن، و نوکه سی دیوار د ناقبه را قهبری و مزگه فتی دا هه نه.

ژ وان مفايين د څې حمديسې دا همين ب کورتي:

۱- کرنا عیباده تی خودی ل سهر قهبری ههر کهسه کی ههبت، ژبهر چاکییا وی کهسی گونه هه کا مهزنه، و دژی تهوحیدا دورسته، ژخو ئهگهر عیباده ت بوقهبری ب خو بیته کرن، هنگی ئهو دبته شرکا مهزنتر.

۲- ئاڤاكرنا مزگەفت و مەزارگەھان ل سەر قەبران كارەكى حەرامـه، و چى نابت بىتەكرن.

۳- ئهگهر مرییه ک د مزگهفته کی قه بیته قه شارتن، ئه و مزگهفت نائیته هه پفاندن و خرابکرن ژبه رقهبری، بهلکی قهبر ب ئحترام قه دی ئیته قهکرن، و ئه و جهنازه بو گورستانی دی ئیته قهگوهاستن، دا چو قهبر د مزگهفتی دا نهمینن، و کرنا نقیژی ل مهقبه ری یان وی جهی قهبره ک لی همبت یا دورست نینه، وه کی فقهزانین موسلمان دبیژن.

٤- روینشتنا ل سهر قهبری رهنگهکن بن ریزییییه د گهل خودانن قهبری، لهو ئهو کارهکن نه ین دورسته، و وهکی روینشتنی پیلیدان ژی چی نابت.

کینه خرابترین مروْ*ڤ*؟

(٣٣) عَنْ عَبْدِ الله بنِ مسعودٍ -رَضِيَ الله عَنْهُ - قَـالَ: قَـالَ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَـلَّمَ -: ﴿ إِنَّ مِـنْ شِرَارِ النَّـاسِ مَـنْ تُدْرِكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمٌ أَحْيَاءُ، وَمَنْ يَتَّخِذُ الْقُبُورَ مَسَاجِدَ ﴾.

رواه أحمد و ابن أبي شيبة و ابن خزيمة

عەبدللاھى كورى مەسعوودى -خودى ژى رازى بت- دېيرت: پىغەمبەرى -سلاڤ لىن بىن- گۆت: خرابترىن مىرۆڤ ئەون يىن زىندى دەمىي قىامەت رادبت، و ئەويىن قەبران دكەنە مزگەفت.

ئەحمەد و ئبن ئەبى شىبە و ئبن خوزەيمە قەدگوھيزن

ئەق حەدىسە ۋى وەكى ھەر چار حەدىسىين بۆرىن ھندى دگەھىنت كو چى نابت قەبر بېنە مزگەفت، و پەرستن ل نك بىتەكرن، وەكى طەوافىي يان نقىران يان كرنا دوعايان يان دانا نەزر و قوربانان.. و ھەر كەسەكىي قىي چەندى بكەت ئەو خرابترىن مرۆۋە ل نك خودى.

و حمدیس ئاشکه را دکمت کو ئموین قیامه تل سهر رادبت ئمو ژی خرابترین مروّقن، چونکی د حمدیسه کا دی دا هاتییه کو بمری قیامه تر راببت خودی بایه کی نمرمتر ژ ئاڤرمیشی ژ لایی یهمه نی قه دهنیرت، و همر کهسه کی

دندکهکا باوهرییی د دلی دا ههبت ب وی بایی دمرت، پاشی قیامه پرادبت، مهعنا دهمی قیامه پرادبت، مهعنا دهمی قیامه پرادبت ب تنی مروّقین کافر دزیندینه.. مهعنا: حهدیس ملی وان یین مزگهفت و ئافاهییان ل سهر قهبران چی دکهن دده ته ملی وان کافران یین قیامه تل سهر سهری وان رادبت.

مفايين د ڤێ حديسێ دا هدين:

ههر مفايين حهديسين بورينه، لهو پئ نهڤينت دوباره بكهين.

هندهك ژ ئومههتا تهوحيديُّ جارهكا ديُّ ل شركيُّ دزڤرنهڤه

(٣٤) عَنْ ثَوْبَانَ -رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: ﴿ لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَلْحَقَ قَبَائِلُ مِنْ أُمَّتِي اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: ﴿ لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَلْحَقَ قَبَائِلُ مِنْ أُمَّتِي الأَوْثَانَ ﴾.

رواه أبو داود و ابن ماجه

ثهوبان -خودی ژی رازی بت- دبیرژت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گزت: قیامهت رانابت حهتا هندهک ئویجاخ ژ ئوممهتا من دگههنه موشرکان، و حهتا هندهک ئویجاخ ژ ئوممهتا من صهنهمان دپهریسن.

ئەبوو داوود و ئبن ماجە قەدگوھيزن

(٣٥) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ- أَنَّ رَسُولَ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ: ﴿ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَضْطَرِبَ أَلَيَاتُ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ: ﴿ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَضْطَرِبَ أَلَيَاتُ نِسَاءِ دَوْسٍ عَلَى ذِي الْخَلَصَةِ ﴾ وَذُو الخُلَصَةِ طَاغِيَةُ دَوْسٍ الَّتِي نِسَاءِ دَوْسٍ عَلَى ذِي الْخَلَصَةِ ﴾ وَذُو الخُلَصَةِ طَاغِيَةُ دَوْسٍ الَّتِي كَانُوا يَعْبُدُونَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ.

رواه البخاري و مسلم

ئه بسوو هوره بسره -خودی ژی رازی بت- دبیژت: پیغه مبه ری اسلاف لی بن- گوت: قیامه ت رانابت حه تا پاشییین ژنین ده وسییان ل دور دولخه له مه مه مه ده وسییان ل دور دولخه له مه مه مه مه مه مه ده وسییان ل جاهلیه تی په رستن بو دکر.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

ژ قان ههردو حهدیسان ئاشکهرا دبت کو زهمانه ک دی ب سهر ئوممه تا ئیسلامی دا ئیت هنده ک کهس ئهوین ب ناقی موسلمان دی جاره کا دی ل شرکی زقرنه قه، و کانی وان ل زهمانی جاهلیه تی و بهری هاتنا ئیسلامی پهرستنا وی که نه قه.. و صهنهم پهرستنا وان جاره کا دی ئه و دی پهرستنا وی که نه قه.. و صهنهم پهرستنا وان جاره کا دی دی دی دی دی دی د ناف خهلکی دا به لاف بت، و ئویجاخه کا وه کی ده وسییان کو ئویجاخه کا عهره بانه و دوباره صهنه می خو (ذولخه صهصه) یی دی دانن و پهرستنا وی دی که ن و ئاشکهرایه کو پهیدابوونا شرکی و صهنه میه پیسیسیی ب روزه کی پهیدا نابت، بهلکی ئه و هیدی هیدی پهیدا بت، و ل سهری ئه و شرکه کا ئاشکهرا به نابت، بهلکی دی یا تیکه ل بت د گه ل ئیسلامی، پاشی پیچ پیچه دی مه زن بت حه تا چو ئیسلام د گه ل نه مینت.

و دەمى حەدىس ئىشارەتى ددەتە ژنىن دەوسىيان و زقرىنا وان ل دۆر صەنەمى، بەلكى ئەقە ئىشارەت بت كو ژن زويتر و پتر ژ زەلامان قەستا قى رەنگى شركى دكەن.. و نوكە ژى ئەو سەرپەشكىن شركى يىن ئەم دېينىن ھندەك جاران د ناڤ ئوممەتى دا بەلاڤ دېن، وەكى: چوونا سەر مەزاران، و كرنا دوعايان و دانا نەزران ل وان جهان، و باوەركرنا ژ سىرەبەند و خىقزانكان ئەقە يتر د ناڤ ژنان دا يا بەلاقە.

ژ وان مفایین د ڤێ حمدیسێ دا همین ب کورتی:

۱- شرک د ناف ئوممه تن دا تشته کن فه شارتییه و ئه و به گهله ک ره نگان پهیدا دبت، دفینت مروّف ین لنی هشیار بت.

۲- ههر ریّکه کا جهی گومانی بت کو شرک پی بزقرِته قه، وه کی مه زنکرنا قهبران و چیّکرنا پهیکه ران و چکلاندنا وان ل سهریّن ریّکان، ئیسلامی حهرام کرییه، دا ته وحید پاراستی بمینت.

۳- ژن دڤێت گهلهک هشياری خو بن؛ چونکی ئهو زويتر و ب ساناهيتر بهر ب شرکێ ڤه دچن.

سێرهبهندی تهوحیدا خودانی دشکێنت

(٣٦) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ- عَنِ النَّبِيِّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ: ﴿ اجْتَنِبُوا السَّبْعَ المُوبِقَاتِ ﴾ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهُ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: ﴿ الشِّرْكُ بِالله، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ إِلَّا بِالحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّولِي يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ المُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

ئمبوو هورهیره -خودی ژی رازی بت- دبیرثت: پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوت: خو ژ وان حهفت تشتان بده نه پاش یین مروقی دبه نه هیلاکی، گوتن: ئه و چنه ئهی پیغهمبهری خودی؟ وی گوت: شرکا ب خودی، و سیرهبهندی، و کوشتنا وی نهفسا خودی حمرامکری ب حهقی نهبت، و خوارنا ریبایی، و خوارما مالی ئیتیمی، و پهفینا ژ مهیدانا شهری، و گونههبارکرنا ژنین پاقژ و خودان باوه ر و بی ئاگه و ب کرنا زنایی.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

(٣٧) عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُا- قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهُ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: ﴿ مَنِ اقْتَبَسَ عِلْمًا مِنَ النُّجُومِ، اقْتَبَسَ عِلْمًا مِنَ النُّجُومِ، اقْتَبَسَ عَلْمًا مِنْ النُّجُومِ، اقْتَبَسَ شُعْبَةً مِنْ سِحْرِ، زَادَ مَا زَادَ ﴾.

رواه أحمد وأبو داود

عهبدللاهن کوری عهبباسی -خودی ژی رازی بت- دبیّژت: پیّغهمبهری -سلاف لی بن- گوّت: ههچییی هنده کی ژ ستیرناسییی وهرگرت، ئهو وی هنده ک ژ سیّرهبهندییی وهرگرت، چهند ئهو وی (ستیرناسییی) زیده کهت دی (سیّرهبهندیی) زیده کهت.

ئەحمەد و ئەبوو داوود قەدگوھيزن

سیرهبهندی هنده کی پیقهخواندن و عهزیمه و گریکن ب ریکا وان سیرهبهند و ب هاریکارییا شهیطانان کاری ل وی کهسی دکهن یی سیرهبهندی لی دئیته کرن، و نهو ئیک ژ وان گونههانه یین تهوحیدی دشکینن، و ههچییی سیرهبهندییی بکهت کافر دبت و حوکمی وی یی شهرعی -وه کی د حهدیسین دورست دا هاتی-کوشتنه، ژ بهر کو شهیطان هاریکارییا سیرهبهندی ناکهت حهتا ئهو هنده ک کارین وهسا نه کهت یین وی ژ ئیسلامی دهردئیخن.

و سیرهبهندی ب دورستی کاری ل وی کهسی دکهت یی نهو د گهل دئیتهکرن ژ بهر هندی نایهتین پیقهخواندنی ههنه، و خودی فهرمان ل مه کرییه کو نهم خو ب وی بپاریزن ژ خرابییا سیرهبهندان دهمی گوتی: ﴿ وَمِن شَرِّ ٱلتَّقَّنَتِ فِي ٱلْعُقَدِ ﴾، و گهلهک رهنگین سیرهبهندییی ههنه، و کارلیکرنا وی ژی ل سهر مروّقان یا

ب گهلهک رهنگانه، و پیغهمبهر -سلاف لی بن- مه ژ قی گونهها مهزن دده ته پاش و وی حسیب دکهت ئیک ژ حهفت گونههین خودانی دبهنه هیلاکی، و د حهدیسا دویی دا ئیشاره بو رهنگهک ژ رهنگین سیرهبهندییی دئیتهدان ئهو رهنگی پهیوهندی ب ستیران قه ههی، و مهخسهد پی ئهوه سیرهبهند ب ریکا ستیران وان حال و رویدانان بزانت یین ل عهردی چی دبن، و ههچییی باوهری ههبت کو ستیر ب خو کاری د مهخلووقاتان دا دکهن، ژ لایی باشی و خرابی و تالعی قه، ئهو کافر دبت، و ئهف (علمی) هه ئهوی دبیژنی: تهنجیم، یان ستیرناسی، پشکهکه ژ سیرهبهندییی وه کی حهدیس دبیژت، و مروق چهند قی رهنگی ستیرناسییی ل خو زیده کهت، ئهو پیر سیرهبهندییی ل خو زیده دکهت. و مهخسهد ب ستیرناسییی (علمی فهله کی) نینه، ئهوی ب ریکا وی حالی ستیران و لقین و هاتن و چوونا وان دئیته زانین، ئهف علمه یی دورسته.

ژ وان مفایین د ڤێ حهدیسێ دا ههین ب کورتی:

۱- کرنا سیرهبه ندییی، و فیربوون و فیرکرنا وی ژی حهرامه، و ئه و پشکه که ژ شرکی، و دژی تهوحیدییه.

٧- سێرهبهندي ئێک ژوان گونههێن مهزنه يێن خودانێ خوٚ دبهنه هيلاکێ.

۳- ستیرناسی، کو مروقی باوهری همبت ستیر ب خو کاری ل تالع و ئیغبال و رویدانین ژیانا مروقی دکمن، و خوشی و نمخوشییی دگمهینن، ئمقه پشکمکه ژ سیرهبمندییی، و ئمو ژی حمرامه.

خيْڤزانگڻ کارهکڻ حهرامه

(٣٨) عَنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنِ النَّبِيِّ -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنِ النَّبِيِّ -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ: ﴿ مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاَةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ﴾.

رواه مسلم

ژ هنده ک ژنکین پیغهمههری -سلاف لین بن- دبیسژن: پیغهمههری -سلاف لی بن- گزت: ههچییی هاته نک خیقزانکه کی و پسیارا تـشتهکـی ژی کـر، نقیّــژین چــل روزان ژی نائینــه قهویلکرن.

موسلم قەدگوھيزت

(٣٩) عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ الحَكَمِ السُّلَمِيِّ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ - قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ الله، أُمُورًا كُنَّا نَصْنَعُهَا فِي الجَاهِلِيَّةِ، كُنَّا نَاْتِي الْكُهَّانَ. قَالَ: قُلْتُ: كُنَّا نَتَطَيَّرُ، قَالَ: الْكُهَّانَ. قَالَ: قُلْتُ: كُنَّا نَتَطَيَّرُ، قَالَ: ﴿ فَلاَ تَشَلَيْرُ، قَالَ: ﴿ فَلاَ يَصُدَّنَكُمْ ﴾.

رواه مسلم

موعاویهیی کوری حهکهمی سوللهمی -خودی ژی رازی بتدبید شد، من گوت: نهی پینه مسلمری خودی، هنده ک کار مه
ل جاهلییه تی دکرن، نهم دهاتینه نک خین شزانکان، وی گوت: نهئینه
نک خین شزانکان، من گوت: مه ره شبینی و بی نیفله حی ب هنده ک
تشتان دکر، وی گوت: نهو تشته که نیک ژههوه د نه فسا خو دا
دبینت، شیجا بلا نهو ههوه نهده ته پاش.

موسلم قهدگوهيزت

خیقزانک ئهو کهسه یی خو ب زانینا غهیبی و تشتی نهبهرچاف دئینتهدهر، وه کی وان یین جهی تشتی بهرزه ئاشکهرا دکهن، یان وی تشتی بو مروقی دبیژن یی ل پاشهروژی دی چی بت، و ئهو ب خو ژ خودی پیقه تر کهس غهیبی نزانت، خودایی مهزن دبیژت: ﴿ قُل لا یَعْلَمُ مَن فِی اَلسَّمَوَتِ وَالْأَرْضِ اَلْغَیْبَ إِلّا اللّهُ ﴾ خودایی مهزن دبیرت: ﴿ قُل لا یَعْلَمُ مَن فِی اَلسَّمَوَتِ وَالْأَرْضِ اَلْغَیْبَ إِلّا اللّهُ ﴾ (النمل: ٦٥) یه عنی: تو -ئهی پیغهمبهر- بیژه وان: کهسه کی نه ل عهسمانان و نه ل عهردی غهیبی نزانت، قیجا ههر کهسه کی خو ب هندی بینتهدهر کو ئهو وی تشتی دزانت یی نهبهرچاف بت، مه عنا ئه و دره وی ب گوتنا خودی دکه ت، و ئاشکهرایه کو هه چیبی دره وی ب گوتنا خودی بکه ت دی کافر بت.

ل سهر قی بناخهیی ههچییی باوهر ژئیکی بکهت کو ئه و غهیبی دزانت، ئه و ژی وه کی وی کافر دبت، پیغهمبهر -سلاف لی بن- د گزتنه کا خویا دی دا ئه و ژی وه کی وی کافر دبت، پیغهمبه ژئهبوو هورهیرهی قهدگوهیزن دبیژت: ﴿مَنْ نُهُوا نُه حمه و ترمذی و ئبن ماجه ژئهبوو هورهیرهی قهدگوهیزن دبیژت: ﴿مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ کَاهِنًا فَصَدَّقَهُ فِیمَا یَقُولُ، فَقَدْ کَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَی مُحَمَّدٍ صَلَّی الله عَلَیْهِ وَسَدَّم ﴾ یه عنی: هه چییی هاته نک خی فزانکه کی و باوه ر ژوی کر یا ئه و وسَدًم الله الله که کمی و باوه ر ژوی کر یا ئه و

دبیّرْت، ئه و وی کوفر ب وی کر یا بو موحهممه دی -سلاڤ لی بن- هاتییه خواری.

و دەمى حەدىس دېيزت: ھەچىيى ھاتە نىك خىنقزانكەكى و پسىارا تشتەكى رى دەمى حەدىس دېيزت: ھەچىيى ھاتە نىك خىنقزانكەكى و پسىارا تشتەكى رى كر، نقترىن چل رۆژان رى نائىنە قەبويلكرن.. ئەقە بەحسى وييە يى دچتە نىك و پسيارى رى دكەت و درانت ئەو ھەقالىي شەيطانانە، و دبت ئەو باوەر رى نەكەت، رى خۆ ئەگەر ئەو باوەر رى بىكەت و ل وى باوەرى بت كو ئەو غەيبى درانت ئەو دى كافر بت.

ژ وان مفایین د ڤێ حدیسێ دا هدین ب کورتی:

۱- ههچیین خوّ ب زانینا غهیبی بینتهده ر، دی کافر بت، و یی باوه رییی ژی ب گوّتنا وی بینت وه کی وییه.

۲- چوونا نک خیّقزانکان بوّ پسیارا تشتیّ غهیب بت، ئهگهر خوّ ههما بهس بوّ پسیاری ژی بت، گونهههکا مهزنه، دبته ئهگهرا هندی نقیژین چل روّژان ژخودانی نهئینه قهبویلکرن.

۳- ره شبینی و ته شائوم، یان باوه ری ئینانا ب بی ئیفله حییا تشته کی، کاره کی دورست نینه، و دقیّت ئمو مروّقی ژکرنا کاری نمده ته پاش، و دقیّت مروّق بزانت کو باشی و خرابی ب تنی ب دهستی خودییه.

سویند دڤێت ب خود﴿ بت

(٤٠) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُ- قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم-: ﴿ لاَ تَعْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، وَلاَ بِأُمَّهَاتِكُمْ، وَلاَ بِاللهُ عليه وسلم-: ﴿ لاَ تَعْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، وَلاَ بَاللهُ إِلاَّ وَأَنْتُ مُ وَلاَ ثَعْلِفُ وا بِالله إِلاَّ وَأَنْتُ مُ فَالاَّنْ لَا فَا تَعْلِفُ وا بِالله إِلاَّ وَأَنْتُ مُ صَادِقُونَ ﴾.

رواه أبو داود والنسائي

ئهبوو هورهیره -خودی ژی رازی بت- دبییژت: پیغهمبهری -سلاف لی بین- گوت: سویندی ب بابین و دهیکین خو، و صهنهمان نهخون، سویندی ب تنی ب خودی بخون، و ئهگهر هوین دراستگو نهبن هوین سویندی ب خودی نهخون.

ئەبوو داوود و نەسائى قەدگوھيزن

(٤١) عَنِ ابْنِ عُمَرَ -رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا- أَنَّهُ أَدْرَكَ عُمَرَ بْنَ اللهُ الْخَطَّابِ فِي رَكْبِ وَهُوَ يَخْلِفُ بِأَبِيهِ، فَنَادَاهُمْ رَسُولُ الله -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-: ﴿ أَلَا إِنَّ اللهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، فَمَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللهُ أَوْ لِيَصْمُتْ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

عهبدللاهی کوری عومهری -خودی ژی رازی بت- دبییژت: کو نهو گههشته عومهری د کاروانه کی دا و وی سویند ب بابی خو دخوار، ئینا پیغهمبهری خودی -سلاف لی بن- گازی کری و گوتی: هندی خودییه ههوه ژ هندی دده ته پاش کو هوین سوبندی ب بابین خو بخون، ثیجا ههچییی سویندی بخوت بلا ب خودی بخوت یان خو بی ده نگ بکهت.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

دەمێ مرۆڤ سویندێ ب تشتهکی دخوّت، مروٚڤی دڤێت ژ بهر مهزنی و پیروٚزییا وی تشتی ئاخفتنا خوٚ ب هێز بێخت، دا یێ بهرانبهر باوهر ژێ بکهت، مهعنا سویندخوارن ب تشتهکی نیشانا (تهعظیم) و مهزنکرنا مروٚڤییه بوٚ وی تشتی، و تهوحیدا خودێ هندێ دخوازت مروٚڤێ موسلمان کهسێ د مهزنییێ دا نهئینته رێزا خودێ، و ل سهر ڨی بناخهیی د عهقیدا ئیسلامی دا حهرامه مروٚڤ ژ بلی خودێ سویندێ ب تشتهکێ دی بخوّت، ئهگهر خوٚ ئهو تشت یێ ب قهدر و بها ژی بت، وهکی پێغهمبهری -سلاڤ لێ بن- یان کهعبێ، یان دهیک و بابان.. سویند ب تنێ ب خودێ (ب ذاتێ وی، و ناڤ و سالوٚخهتێن وی) چێ دبت.

ژ وان مفایین د ڤێ حهدیسێ دا ههین ب کورتی:

۱- حەرامە مرۆڤ ب تشتەكى ژبلى خودى سويند بخۆت.

۲- حەرامە مرۆڤ ژ درەو ب خودێ سويند بخۆت.

خوْدويركرنا ژ وان پهيڤێن شوبههيا شرکێُ تيْدا

(٤٢) عَنْ قُتَيْلَةَ بِنتِ صَيْفِيِّ الجُهَيْنَةِ -رَضِيَ اللهُ عَنْها- أَنَّ يَهُودِيًّا أَتَى النَّبِيَّ -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- فَقَالَ: إِنَّكُمْ تُنَدِّدُونَ، يَهُودِيًّا أَتَى النَّبِيَّ -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- فَقَالَ: إِنَّكُمْ تُنَدُّدُونَ، وَيَقُولُونَ: مَا شَاءَ الله وَشِعْتَ، وَتَقُولُونَ: وَالْكَعْبَةِ، فَامَرَهُمْ النَّبِيُّ -صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- إِذَا أَرَادُوا أَنْ يَعُولُونَ: مَا شَاءَ الله ثُمَّ شِعْتَ. يَعُلِفُوا أَنْ يَقُولُوا: وَرَبِّ الْكَعْبَةِ، وَيَقُولُونَ: مَا شَاءَ الله ثُمَّ شِعْتَ.

رواه أحمد والنسائي

قوتهیلهیا کچا صهیفییی جوههنی -خودی ژی رازی بتدبیرژت: جوهییه هاته نک پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوت:
هوین شریکان بو خودی ددانن، هوین دبیرژن: یا خودی دفیت و ته
دفیت، و هوین دبیرژن: سویند ب کهعبی، ئینا پیغهمبهری -سلاف
لی بن- فهرمان ل وان کر کو ئهگهر وان قیا سویند بخون ئهو بیرژن:
سویند ب خودایی کهعبی، و بیرژن: یا ته دفیت پاشی یا خودی
دفیت.

ئەحمەد و نەسائى قەدگوھيزن

هندهک پهیڤ ههنه دهمن مروّڤ دبیّرْت، شوبههیا شرکی دکهفته تیدا، یهعنی: سهرڤهیا وی پهیڤی هندی دگههینت کو ههر وهکی مروّڤ ئیّکی دی دئینته ریزا خودی، و د تشته کی دا وی بو خودی دکه ته شریک و هه فکویف، وه کی سویندی بو نموونه، ده می مروّف ب ئیکی سویند دخوّت، هه وه وه کی مروّف د مهزنییی دا وی دئینته ریزا خودی، بلا ئنیه تا مروّفی ئه و نهبت ژی، یان ده می مروّف دبیّرته ئیکی: تشتی خودی بقیّت و ته بقیّت، یان مه خودی یی هه ی و تو یی هه ی. و هتد. ئه فی گوتنین ب فی ره نگی بن، ئهگه و خو ئنیه تا مروّفی یا خراب نهبت ژی، دقیّت مروّف خو ژی بده ته پاش؛ دا چو خه له و زیان نهگه هته ته وحید و باوه رییی.

ژ وان مفایین د ڤنی حمدیسنی دا همین ب کورتی:

۱- ئەو گۆتن و پەيقىن سەرقەييا وان ھندى دگەھىنت كو مرۆڤ ئىكى
 دئىنتە رىزا خودى دقىت مرۆڤ خۆ ژى بدەتە پاش.

۲- سویندا نه ب خودی بت، ئهگهر خو ب کهعبی ژی بت، چی نابت، و ئهقه بهری نوکه مه بهحس ژی کرییه.

۳- گۆتنا (يا خودێ بڤێت و ته بڤێت) يا دورست نينه، و حهتا ئهو دورست ببت دڤێت د ناڤ ڕا بێژين: پاشي.. دا ئهوێ دى د مهرتهبهيا خوّ دا ژ خودێ نزمتر لێ بێت.

تهوحیدا خودی هندی دخوازت حوکم یی وی بت نه یی کهسی دی

(٤٣) عَنْ عَدِى بْنِ حَاتِم -رَضِيَ اللهُ عَنْه - قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ -صلى الله عليه وسلم - وَفِي عُنُقِي صَلِيبٌ مِنْ ذَهَبٍ. فَقَالَ: ﴿ يَا عَدِيُّ اطْرَحْ عَنْكَ هَذَا الْوَثَنَ ﴾ وَسَمِعْتُهُ يَقْرَأُ في سُورَةِ بَرَاءَةَ: ﴿ اَلَّا عَنْكُ مَا الْوَثَنَ ﴾ وَسَمِعْتُهُ يَقْرَأُ في سُورَةِ بَرَاءَةَ: ﴿ اَمَا إِنَّهُمْ أَرْبَابًا مِن دُونِ ٱللَّهِ ﴾ قَالَ: ﴿ أَمَا إِنَّهُمْ لَمُ وَرُهُ بَنَهُمْ أَرْبَابًا مِن دُونِ ٱللَّهِ ﴾ قَالَ: ﴿ أَمَا إِنَّهُمْ لَمُ يَكُونُوا يَعْبُدُونَهُمْ وَلَكِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا أَحَلُّوا هُمْ شَيْئًا اسْتَحَلُّوهُ وَإِذَا كَرُمُوا عَلَيْهِمْ شَيْئًا اسْتَحَلُّوهُ ﴾.

رواه أحمد والترمذي

عهدییی کوری حاته می -خودی ژی رازی بت- دبیر ثانی نه هاتمه نک پیغه مبه ری -سلاف لی بن- و خاچه کا زیری د ستویی من دا بوو، وی گوّت: فی صهنه می ژخو فه که، و من گوه ل وی بوو وی ئه ف ئایه ته ژسووره تا (به رائه تی) دخواند: آگند دُوا اُخبارهُم وَرُهُ بَنَهُم اُربَابًا مِن دُونِ اُللّهِ که یه عنی: جوهی و فه له یان زانا و عیباده تکه رین خو بو خو کربوونه خودا ژبلی خودی. و گوت: هندی ئه ون وان عیباده ت بو وان نه دکر، به لی ئه گهر وان تشته کی بو وان حه لال کربا وان ئه و حه لال ددیت، و ئه گهر تشته کل سهر وان حه رام کربا وان ئه و حه رام ددیت.

ئەحمەد و ترمذى قەدگوھيزن

خودایتی مهزن د ئایه تا (۳۱)یدا ژ سووره تا (التوبة) به حسم نیک رْ سالوّخەتيّن مللەتتى ئسرائىلىيان دكەت و دېيّرْت: ﴿ ٱتَّخَذُوٓاْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهُبَ نَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ ﴾ يهعني: وان پهرستنا مهزنين خو يين ديني و عباده تكهرين خۆ دكر، و دەمنى عەدىيىن كورى حاتەمى ب رەنگەكنى سەرۋە سەرۋە و سادە د پهيڤا پهرستني گههشتي و گوتييين: ئهي پينغهمبهري خودي مه پهرستنا وان نهدکر! پینغهمبهری -سلاف لی بن- بو وی ئاشکهرا کر کو رهنگهکی دی یی يـهرسـتنـيّ هـهيـه دبـت گـهلـهک کـهس خـوّ لـيّ هشيار نهکهن، ئهو ژي گوهدانا د حهلالکرن و حمرامکرنی دایه، حملالکرن و حمرامکرن، یان دانانا شریعمت و قانوونانه ب تنيّ مافيّ خوديّيه، و ههر كهسهكيّ ڤي مافي بدهته خوّ يان كهسهكيّ دی، ئمو وی شرک ب خودی کر، و تموحیدا وی د یمرستنی دا شکاند، و ئیک رْ بناخەيين عەقىدە و باوەرىيا ئىسلامى ئەوە حوكمدارى دقيت بۆ خودى ب تنتى بت، وهكى د ئايه تهكيّ دا هاتى: ﴿ إِن ٱلْحُكُمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوٓاْ إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ ٱلدِّينُ ٱلْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۞ ﴾ يهعني: حوكمي راست و حهق يي خوديّ ب تنيّيه، وي چو ههڤيشک نينن، و وي فهرمان دايه کو ژ وي پێڤهتر هوين خوّ نهئيخنه بن فهرمانا كهسيّ دي، و يهرستنا وي ب تنيّ بكهن، و ئهڤهيه دينيّ راست ييّ جو خواري تيّدا نه، بهليّ يترييا مروّڤان ڤيّ چهنديّ نزانن.

ژ وان مفایین د ڤێ حمدیسێ دا همین ب کورتی:

۱- حوکمداری ب تنی دقیّت بو خودی بت، چونکی وی ب تنی مافی دانانا شریعه تی و حه لالکرن و حه رامکرنی ههیه.

۲- ههچیین گوهدارییا کهسه کن دی ژبلی خودی بکه ت، د وی تشتی دا یخ خودی فهرمان پی نه کربت، و باوه ربکه ت کو وی کهسی ژی ژبلی خودی یان د گهل خودی مافی فهرمانان ههیه، ئه و هنگی دکه فته د شرکی دا.

۳- هنده ک مروّق ههنه عمقلی خوّ گهله ک دبینن، و دخوازن عمقلی وان ژیده ری نیّکی یی دانانا شریعه و قانونان بت، لمو همر (نمصصه کا شمرعی) یا همبت ئه گهر ل دویق عمقلی وان نمبت، ئمو وی (تمنویل) دکمن، یان دها قیّژن، و ئمقه سمرداچوون و بمرزه بوونه کا ئاشکه رایه.. و د عمقیده یا ئیسلامی دا ئمصل و بناخه کیتاب و سوننه ته، همر چهنده ئم ل وی باوه ریّینه کو نمصصیّن شهرعی یی ساخله دژی ئیّک نینن.

ههلویستی موسلمانی یی دورست ژ زهمانی و وهرگهریانین وی

(٤٤) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ -رَضِيَ اللهُ عَنْه - قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ -صَلَّى اللهُ عَنْه - قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -: ﴿ قَالَ اللهُ تَعَالَى: يُؤْذِينِي ابْنُ آدَمَ، يَسُبُّ الدَّهْرَ، وَأَنَا الدَّهْرُ، بِيَدِي الْأَمْرُ، أُقَلِّبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴾ وفي روايةٍ: ﴿ لاَ تَسُبُّوا الدَّهْرَ فَإِنَّ الله هُوَ الدَّهْرُ ﴾.

رواه البخاري و مسلم

ئمبوو هورهیره -خودی ژی رازی بت- دبیژت: پینفهمبهری -سلاف لی بن- گوت: خودایی پاک و بلند گوتییه: کوری ئادهمی من دئیشینت خهبهران دبیژته زهمانی، و ئهزم زهمان، کار د دهستی من دایه، ئهز شه و روژان وهردگیرم. و د ریوایه ته کا دی دا هاتییه: خهبهران نهبیژنه زهمانی، هندی خودییه ئهوه زهمان.

بوخاری و موسلم ڤهدگوهێزن

زهمان زڤرینا شهڤ و روٚژانه، و ئاشکهرایه کو د چارچووڤهینی شهڤ و روٚژان دا رویدان چی دبن، چ دخوٚش بن چ دنهخوٚش بن، و ژ بناخهیین باوهریییی د ئیسلامی دا ئهوه مروٚڤی موسلمان بزانت و باوهری ههبت کو ههر تشتهکی د ژینا وی دا روی بدهت یی خوٚش بت بو وی یان یی نهخوٚش بت، ب قهدهرا

خودی چی دبت، و تشته ک ئه گهر خودی حهز نه کربت چی نابت، و ئه قه ئیک ژ شهش ستوینین باوه ربیینه د ئیسلامی دا، و گهله ک جاران ئهم دبینین دهمی کهسه ک ژ حالی خو بیزار دبت، یان رویدانین ژیانا وی وی بینته نگ دکه ن، ئه و تیرین که ربا خو دوه شینته زهمانی، و چی گوتنه کا کریت بت بو شه و روژان پال دده ت، و پیغه مبه ر -سلاف لی بن - د قی گوتنا خو دا مه ل هندی هشیار دکه ت کو ئهم خه به ران نه بیزینه زهمانی؛ چونکی ئه ف کاره ئیشاندنه بو خودی، و دهمی حه دیس دبیژت: ئیشاندنه. مه خسه د پی ئه و نینه زیان حاشا - دگه ه ته خودی پی یان ئه و پی کیم دبت، نه خیر، به لکی مه خسه د پی ئه وه ئه قه کاره که خودی پی خوش نینه و ئه و یی ژی رازی نینه.

و کرنا بهحسی زهمانی ب خرابی سی رهنگه:

ئیک: ههچییی هزر کهت کو زهمان ب خو خرابییی دگههینته وی، و بو وی نهخوش دکهت، ئه فه کافر دبت، چونکی ئه و ئافراندنا کاری بو ئیکی ژ بلی خودی پال ددهت، وه کی وان موشرکان ئهوین گوت: خودایی باشییی هه یه و خودایی خرابییی هه یه.

دو: ههچییی هزر بکهت خودییه کاری باش و خراب دئینته ریکا وی، بهلی زدمان ئهگهر و وهسیلهیا گههشتنا خرابییییه بو وی، و ئهو چارچووفهیه یی نهخوشی تیدا دگههتی، لهو ئهو خهبهران دبیژته زدمانی، ئه قه ئهو کاری حهرامه یی حهدیس بهحس ژی دکهت.

سىّ: ئەگەر مرۆڭ دەمەكى ژ زەمانى ب ھندەك سالۇخەتىّن كرىّت و بۆ مرۆڤى نەدخۆش سالۆخ بدەت، نە بۆ كىيّمكرن و ھاڤىتنىّ، بەلكى بۆ دياركرنا واقعى، وەكى كو ل رۆژەكىّ مرۆڤ بكەفتە تەنگاڤى و دژوارىيىيّ، ڤىتجا بىـّرت: فلان رِوْژ یان فلان شهڤ یا نهخوٚش بوو، یان یا دژوار بوو، یان ئهڤ رِوْژه نهئیّته قه.. وهتد، ئهڤه دورسته ههر چهنده یا باشتر ئـموه مـروٚڤ وێ ژی نهکهت.

و دەمى خودى دېيرت: ئەزم زەمان، و پىغەمبەر -سلاق لى بىن- دېيرت: خودىيە زەمان. مەخسەد پى، وەكى ھەر رە حەدىسى ب خۆ ئاشكەرا دېت، ئەوە ئەز زەمانى ب رىقە دېم، و قەدەر د دەست من دايه.

ژ وان مفايين د ڤێ حهديسێ دا ههين ب کورتي:

۱- ههر تشته کن د زهمانی دا بیته سهری مروّقی ب قهده را خودییه، ین خوّش بت یان ین نهخوّش، و زهمان ب خوّ نهشیّت تشته کی بکهت.

۲- چێ نابت مروّڤ گوتنێن سهقهت یان خهبهران بێژته زهمانی، چونکی ئهوێ زهمانی ب ڕێڤه دبهت خودێیه، و ئهگهر مه باوهری ههبت کو ئهوا د زهمانی دا دئێته سهرێ مه ب خودێیه و د گهل هندێ ژی ئهم بهاڤیژینه زهمانی، مهعنا ئهم یێ دهاڤێژینه قهدهرا خودێ، و ئهڤه کارهکێ حهرامه.

۳- گەلەک جاران تشتەكى بۆ مرۆڤى نەخۆش دئىتە سەرى، بەلىي فايدى وى تىدا ھەيە، وەكى پشتى ھنگى بۆ وى ديار دبت، ڤىجا شەرت نىنە بۆ مرۆڤى خراب بت دەمى نەخۆشىيەك ژ زەمانى دگەھتى!

ئەھلى تەوحىدى حەتا قيامەتى دى مىنن

(٤٥) عَنْ عَبْدِ الرَّحْنِ بْنِ شُهَاسَةَ المَهْرِيِّ: قَالَ كُنْتُ عِنْدَ مَسْلَمَةَ بْنِ نُحَلَّدٍ وَعِنْدَهُ عَبْدُ الله بْنُ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، فَقَالَ عَبْدُ الله بْنُ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، فَقَالَ عَبْدُ الله لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ إِلاَّ عَلَى شِرَارِ الْخَلْقِ، هُمْ شُرُّ مِنْ أَهْلِ الجَاهِلِيَّةِ، لاَ يَدْعُونَ الله بِشَيْءٍ إِلاَّ رَدَّهُ عَلَيْهِمْ. فَبَيْتَهَا هُمْ عَلَى ذَلِكَ الجَاهِلِيَّةِ، لاَ يَدْعُونَ الله بِشَيْءٍ إِلاَّ رَدَّهُ عَلَيْهِمْ. فَبَيْتَهَا هُمْ عَلَى ذَلِكَ الجَاهِلِيَّةِ، لاَ يَدْعُونَ الله بِشَيْءٍ إِلاَّ رَدَّهُ عَلَيْهِمْ. فَبَيْتُهَا هُمْ عَلَى ذَلِكَ الله أَقْبَلُ عُقْبَةُ الله عَلْمَ مَا يَقُولُ عَبْدُ الله فَقَالَ عُقْبَةُ الله عَقْبَةُ الله عَقْبَةُ الله حصلى الله عَلَيه وسلم - يَقُولُ: ﴿ لاَ تَزَالُ عِصَابَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى أَمْرِ الله وسلم - يَقُولُ: ﴿ لاَ تَزَالُ عِصَابَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى أَمْرِ الله وسلم - يَقُولُ: ﴿ لاَ تَزَالُ عِصَابَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى أَلْسَاعَةُ الله قَالِمِ مِنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى تَأْتِيهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ ﴾ فقالَ: عَبْدُ الله أَجَلْ، ثُمَّ يَبْعَثُ الله رِيحًا كريحٍ وهُمْ عَلَى ذَلِكَ ﴾ فقالَ: عَبْدُ الله أَجَلْ، ثُمَّ يَبْعَثُ الله رِيحًا كريحٍ وهُمْ عَلَى ذَلِكَ ﴾ فقالَ: عَبْدُ الله أَجَلْ، ثُمَّ يَبْعَثُ الله رِيحًا كريحٍ الله السَّاعَةُ وهُ السَّاعَةُ وهُ السَّاعَةُ وهُ السَّاعَةُ وهُ السَّاعَةُ وهُ السَّاعَةُ .

رواه مسلم

عەبدررەحمانى كورى شوماسەيى مەھرى -خودى ژى رازى بت-دېيدرت: ئەز ل نىك مەسلەمەيى كورى موخەللەدى بووم، و عەبدللاھى كورى عەمرى ل نىك بوو، عەبدللاھى گۆت: قيامەت ل سەر خرابترين مرۆفان رادبت، ئەو خرابترن ژخەلكى جاهلییه متی، ئه و داخوازا تشته کی ژ خودی ناکه ن ئهگه ر ل وان نهزق پینت، و ده می ئه و دوه سا عوقبه یی کوپی عامری هات، ئینا مه سله مه ی گوتی: گوهی خو بدی عهبدللاهی یی چ دبی ژت، وی گوت: ئه و زاناتره، و من ب خو گوه ل پیغه مبه ری - سلاف لی بن - بوویه دگوت: ده سته که ک ژ ئوممه تا من دی مین شه پی ل سه ر دینی خودی که ن، و دو ژمنین خو بیزار که ن، ئه وین د ژاتییا وان دکه ن چو زیانی ناگه هیننی، حه تا قیامه ت دگه مته وان و ئه و دوه سا. عهبدللاهی گوت: وه یه، پاشی خودی بایه کی دهنی ت وه کی بینه نا مسکییه، و وه کی ئاڤرمیشی یی نازکه، ئه و نه فسه کا هندی دندکه کی باوه ری د دلی دا هه بت ناهی ناکه، ئه و نه فسه کا هندی دندکه کی باوه ری د دلی دا هه بت ناهی نامه و ان رادبت.

موسلم قهدگوهيزت

هیقییا مه ژ خودایی مهزن ئهوه ئهو مه بکهته ژ ئههلی تهوحیدی، دویکهفتییین کیتاب و سوننهتی ل سهر ریبازا پیشییین ثی ئوممهتی، ئهوین خوّراگرتی ل سهر حهقییی دمینن.

و حهمد ل بهراهييني و دووماهييني بۆ خودايني مهزن بت.

ناڤەرۆك

بابهت	پەر
پیشگوتن	٥
ئیخلاص و پاقژییا ئنیهتنی یا فهره د ههمی گوتن و کریاران	٧
دا	
تەوحىد حەقىّ خودىيە ل سەر بەنىيان	٩
ئيّكەمىين واجبىي ئەم بەرى خەلكى بدەينىي تەوحىدە	١٢
تەوحىدا خودى كوفرا ب طاغووتى دخوازت	١٥
تهوحید ئهگهرا چوونا به حهشتییه و شرک ئهگهرا چوونا	۱۷
جههنهميّيه	
دوعایا ئیککی دی ژ بلی خودی شرکه	۱۹
مەزنترىن گونەھ ل نک خودى شركە	۲١
ریمه تی شرکا بچویکتره	74
دوعا عيبادهته	77
بهایی تهوحیدی و کو ئهوه خودانی دبهته بهحهشتی	47
ئەھلىن تەوحىدىن ھەر و ھەر نامىننە د جەھنەمىن دا	٣.
پسیار و هاریکاریین بهس ژ خودی دئیته داخوازکرن	٣٢
کارین خودی بو کهسی ژ بلی وی نائینه پالدان	٣٤
ئاشكەراكرنا تمامكەريّن تەوحىدى	٣٧
تموحید دادییه و شرک زوّردارییه	٤١
نەزر دڤێت بۆ خودى بت	٤٣

ژ ترسا کهفتنا د شرکن دا عیبادهتن خودی ل جهن شرکن	٤٥
نەكە	
مەلعوونە يى قوربانان نە بۆ خودى بدەت	٤٨
حەرامە رستكان بكەنە ستويى حەيوانەتى بۆ پاراستنا وان ژ	٥٠
چاڤان	
ل بەرخۆكرنا نقشتى و بازبەندان ژ شركێيه	٥٣
خۆپاراستنا ب خودى ژ تەوحىدىيە	٥٦
مفا و زیان د دهست پینغهمبهری ب خوّ ژی دا نینه	٥٩
(غولوو) د دینی و مروّڤان دا چێ نابت چونکی ئهو مروّڤی	77
دبهته هیلاکی	
ئاڤاكرنا مزگەفتان و كرنا نڤێژان ل سەر قەبران دژى تـەوحيـد و	٦٥
باوەرىيىيە	
كينه خرابترين مروّث؟	٧.
هندهک ژ ئوممهتا تهوحیدی جارهکا دی ل شرکی دزڤرِنهڤه	77
سيرهبهندي تموحيدا خوداني دشكينت	۷٥
خێڨزانكى كارەكێ حەرامە	٧٨
سویند دقیّت ب خودی بت	۸١
خوّدويركرنا ژ وان پهيڤيّن شوبههيا شركني تيّدا	۸۳
تموحیدا خودی هندی دخوازت حوکم ین وی بت نه ین کمسن	۸٥
دى	
ههلویستنی موسلمانی ین دورست ژ زهمانی	٨٨
المعتوية الرابالية على المرابات الرابات على	///
ئەھلى تەوحىدى حەتا قىامەتى دى مىنن	91